

*Ressenyes i
bibliografia
comarcal*

RESSENYES

AA.VV.

La ruta dels mercaders. L'encant d'un viatge pel Mare Nostrum.

Lloret de Mar: Ajuntament, Obreria de Santa Cristina, Confraria Sant Elm i Club Marina Casinet, 2008. 165 pàgines.

La crònica d'una navegació en una goleta per la Mediterrània i el fruit d'haver teixit forts vincles d'amistat durant aquest trajecte. Podríem sintetitzar així, de manera breu, el contingut d'un llibre realment singular.

No és una publicació a l'ús, és la plasmació en paper d'una experiència vital per als qui la van protagonitzar. L'entusiasme de tots i de cadascú a transmetre les seves emocions i vivències ha permès donar-li expressió en format llibre –val a dir, excel·lentment editat– i aconseguir muntatges audiovisuals de gran bellesa i humanitat.

El llibre, més enllà dels diferents textos amb visions subjectives de cadascun dels viatgers, presenta un conjunt de magnífiques imatges que capten a la perfecció la bellesa del que van veure i els intensos moments que van viure els expedicionaris

d'una aventura que, tal com encapçala el seu article Agustí Blanch, promotor de tot plegat, va ser «un acudit que va sortir bé». L'emotivitat que transmet el llibre envaeix el lector d'una sana enveja per no haver participat de l'enriquidora vivència, realment única.

El passat mariner dels pobles de la marina de la Selva com Lloret de Mar, immersos en la voracitat del turisme, és avui pràcticament un miratge la descripció del qual resta en mans dels historiadors. Tanmateix, la voluntat d'uns quants lloretencs a través d'algunes de les seves institucions i entitats més emblemàtiques, com l'Obreria de Santa Cristina o la Confraria de Sant Elm, van promoure durant la primera quinzena d'agost de 2007 un viatge en vaixell amb destí a la localitat italiana de Bolsena, amb la qual la població selvatana té establert des de l'any passat un agermanament pels vincles històrics que els uneixen entorn de la devoció a Santa Cristina, patrona de Lloret.

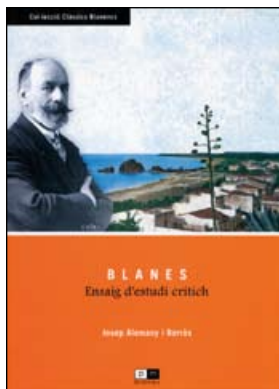
El viatge es va iniciar al port de Gènova, des d'on, vorejant la costa oest de la península itàlica, es va arribar a Porto Santo Stefano, proper a la ciutat de Bolsena. Allí va tenir lloc un intercanvi simbòlic de «mercaderies» amb els representants de la vila agermanada. El viatge va continuar amb una travessa a mar obert fins a trobar l'illa de Sardenya a l'alçada de l'arxipèlag de la Maddalena per, tot seguit, travessar l'estret de Bonifacio i arribar a Còrsega. L'escala a Bonifacio va ser una bona excusa per a conèixer la ciutat, des d'on van navegar fins a l'illa d'Asinara, situada al nord-oest de Sardenya, i on van tenir ocasió de gaudir d'alguns dels millors paisatges de tota la ruta, inclòs el privilegi de topar amb vaques ajas-

sades a la sorra de la platja. Tombant l'imponent cap de Caccia van divisar l'Alguer, ciutat de passat català, on van ser rebuts per les autoritats locals. Tot fent cabotatge pel litoral sard occidental, intentant evitar el temporal, van arribar a Carloforte, capital de la petita illa de San Pietro, on van viure tot tipus d'experiències. Des d'allà van reprendre el viatge a mar obert fins a l'illa de Cabrera, un paradís en aigües balears, i d'allà van fer via fins a Maó, un dels millors ports naturals de la Mediterrània, des d'on van retornar a Catalunya entrant pel port de Barcelona.

D'entre els textos, els de Joan Domènech i Mario Zucchitello, més avesats a la producció literària, rememoren amb tota mena de detalls, com si d'un diari de bord es tractés, tot allò viscut i sentit. Llegint entre línies anirem sentint l'embat de les onades, la remor del vent, l'olor del peix al foc, el perfume de l'àpat a bord, la confraternitat de la sobretaula, la rialla del passar-s'ho bé, la força del blau turquesa d'una cala en contrast amb la verdor de la terra, la impressió del blau cobalt a mar obert, el cant d'un ocell, la innocència d'un nen, la pregària d'una vella...

Un viatge que per als protagonistes no va ser un somni, però que a nosaltres, lectors, ens serveix per a somiar-hi. En el món d'avui, cada vegada més materialista i desorientat, rutes ben traçades, com aquest viatge, i oasis de lectura, com aquest llibre, ens permeten pensar que l'Humanisme encara manté els seus ressorts i servir l'esperança.

David Moré Aguirre

Josep ALEMANY i BORRÀS

Blanes. Ensaig d'estudi crítich

Facsimil. Pròleg [estudi introductor] de Josep Bota-Gibert. Blanes: Ajuntament de Blanes, 2007, [XII, sense numerar] + 81 p. (Publicacions municipals de Blanes, col. Clàssics Blanencs, 1)

Inaugura la col·lecció *Clàssics blanencs* de Publicacions municipals de Blanes l'*Ensaig d'estudi crítich* sobre la població publicat en volum el 1904 (després d'aparèixer en setze articles successius des del juliol 1903 al febrer de 1904 en el periòdic *La Costa de Llevant*) del publicista i literat Josep Alemany i Borràs (1868-1943).

Cal dir que l'obra té tot el mèrit per integrar una col·lecció amb aquest títol, «clàssics blanencs», i que és d'esperar que una població com Blanes trobarà altres peces per anar conformant la col·lecció. Alhora fa de bon constatar que aquest «clàssic» no és deixat a la ventura, com sovint passa en col·leccions que es limiten a editar facsímils d'obres històriques, sinó que s'acompanya d'un pròleg (de fet, estudi introductor) a càrrec de Josep Bota-Gibert, potser la persona que més bé podia situar el personatge i la seva obra.

Alemany i Borràs va tenir una vida densa en realitzacions literàries i periodístiques i no és la menys important la seva col·laboració amb Francesc Matheu i la seva activitat en l'organització dels Jocs Florals de Barcelona. El seu fons personal, dipositat a l'Arxiu Municipal de Blanes per la família fa ben pocs anys, és un element interessant ofert a la recerca sobre aspectes de la cultura catalana del XIX que cal tenir present.

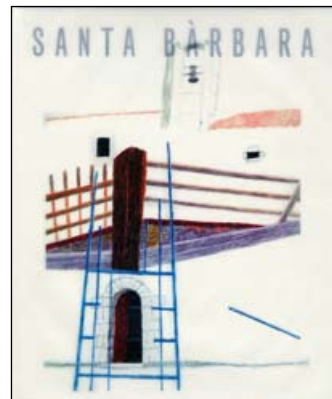
En aquesta aportació d'un jove intel·lectual catalanista de 35 anys hi respira la devoció per la seva població i l'interès per veure-la progressar, sobretot a través dels «centres de cultura» (escoles, biblioteques), però també altres entitats per dinamitzar la vida comercial, industrial i econòmica. Alemany s'hi mostra compromès amb les idees que exposa amb contundència i en les crítiques que fa, atrevit, al seu ensopiment de tot ordre.

L'anàlisi que en fa Bota-Gibert i que cal llegir de totes totes, ajuda a entendre el context social i polític local en què es va produir aquesta aportació i les implicacions que va tenir. El debat amb un contradictor a través de la premsa (un *Cisquet* que podria ser el mateix Ruyra) fa aflorar referències a la vida intel·lectual del moment i a les ideologies en presència. Alemany i Ruyra integren, segons Bota-Gibert, la tercera generació de catalanistes blanencs i donen continuïtat a les iniciatives de Cortils i Vieta. En aquest sentit, un aspecte conflictiu en els joves escriptors i periodistes fou el de l'accés a l'ús literari de la llengua catalana. Doncs bé, en el decurs del pròleg Bota-Gibert aporta un fragment del dietari d'Alemany (un probable fruit de la recerca en el fons Alemany de l'Arxiu Municipal) en què queda palesa la decisió voluntària de passar-se al català i que crec que té força interès per documentar aquest fenomen.

En definitiva, la publicació facsímil ens permet assaborir un «clàssic» en el seu

aspecte original, cosa que té la seva gràcia i la seva utilitat (no cal perdre el contacte, contra el que es podria pensar, amb la nostra llengua anterior a la reforma fabiana), però amb el suport d'un estudi inicial el podem assaborir en el seu context interpretatiu. Cal saludar, doncs, aquesta iniciativa de l'Arxiu i de l'Ajuntament de Blanes i desitjar-li no sols èxit i continuïtat d'ara endavant, sinó també –ens permetem dir-ho– emuladors en altres poblacions que vulguin seguir un exemple de qualitat i de rigor.

Narcís Figueras

AMICS DE SANTA BÀRBARA

Santa Bàrbara

Anglès, 2007, 196 p.

L'any 2007 –696 anys després de la primera referència documental sobre l'ermita de Santa Bàrbara d'Anglès, com consta al colofó del llibre– els Amics de Santa Bàrbara van voler deixar plasmada per a la història, en un volum magníficament editat, l'aventura de reconstruir l'ermita que es trobava en mal

estat, així com la casa de l'ermità. I ho van aconseguir: això i molt més.

El llibre batega de vida per tots cantons i no es fa pesat en cap moment. Vida dels textos i, sobretot, de les imatges. Com afirma una de les frases recollides entre article i article dels diversos que el llibre inclou: “A les fotos sempre hi ha coses no dites”. En aquest cas l'expressió de M. Mercè Roca es fa realitat al llarg de les pàgines d'aquesta obra que recull el procés de restauració però també aspectes del medi natural, de les llegendes i mites, dels records propers, de l'aplec que s'hi celebra i de les diverses colles, famílies i grups que s'hi reuneixen per a fer-hi celebracions.

Els textos als quals ens hem referit són d'autors diversos i van aplegats en grans capítols i molt ben il·lustrats. És llàstima que no es trobi al llibre el complement d'un índex que situï les diverses aportacions dels autors que anem trobant a mesura que fem passar les seves pàgines. Són, com dic, diversos els autors i val la pena d'anomenar-los per l'ordre en què apareixen: Xevi Triadó, Jordi Capdevila, Josep Tarrés, Emili Rams, Jordi Capdevila Danés, Pau Lanao, Pere Madrenys, Josep Boix, la part central del llibre en què uns textos anònims i amens van puntuant les imatges del procés de reconstrucció, novament Pau Lanao, Robert Parramon, Jaume Julià i Vidal, Joan Vidal i Gayolà, Ricard Creus, Lluís Riera i Pons, Albert, l'entrevista al fill del darrer ermità Lluís Viñà, feta per Jordi Capdevila i Adolf Puig, Àngel Mancineiras i novament uns textos anònims que falquen les imatges de les celebracions de grup, que s'il·lustren, a més, amb els originals del que la gent deixa escrit en el llibre del santuari, testimoni de l'alegria de la celebració, del motiu que els ha dut allà i del desig de poder-hi continuar venint. Les fotografies són obra de Pilar Font, Josep Boix, Jordi Capdevila, Pere Ma-

nubens, Joana Figueras, Rafael Puig, Santi Guàrdia, Pere Sánchez, Josep Albó, la col·lecció de Joan Vidal i Gayolà, Emili Rams, Climent Pont, David Llagostera l'Arxiu Municipal d'Anglès i l'Arxiu d'Etnografia de Catalunya.

El llibre ha comptat amb el disseny gràfic de Pozo & Viñeta i ha estat imprès a Gràfiques Anglès, SL. També consta al colofó el suport de l'empresa Antex. Anglès Textil, SA, que segurament devia fer possible de tirar-lo endavant i de fer-ho amb la qualitat formal que s'hi veu i que és realment remarcable per molts conceptes.

Ara, la qualitat humana del llibre assenyala a alguna mà que no apareix anomenada en cap banda, almenys no es delata, però que hi és clarament. Potser és una obra d'equip però amb un disseny molt clar de “fer colla”, d'identificar els protagonistes amb la seva obra i de posar de relleu el servei comunitari i la cohesió local que la mateixa aventura de la reconstrucció va significar. Ja ens hem referit abans als textos anònims, ben escrits i amens, i a les frases intercalades entre els capítols: aquestes darreres sobretot, discretament, donen un to de qualitat moral al llibre i a la mateixa empresa del grup de persones que es van proposar un dia refer l'ermita.

Tot plegat, un petit tresor, no únicament per als que hi han pres part i ara es poden sentir orgullosos de la feina feta, sinó també per a la història: si un dia algú volia saber com es va refer l'ermita i com s'hi descabdellava la vida a darrerries del segle XX i inicis del XXI tindrà en aquest llibre una font d'informació de primera mà.

Narcís Figueras

**Jaume FUGAROLAS i MASÓ,
Josep VILÀ i CAMPS**

Fogars de la Selva, temps ha

[S.l.]: els autors, 2007, 663 p.

L'ajuntament de Fogars de la Selva va fer editar el 2007 l'obra de Jaume Fugarolas Masó i Josep Vilà Camps *Fogars de la Selva, temps ha*, que recull en un gros volum un conjunt molt considerable de notícies sobre el passat i el present d'aquesta població, a més de posar en lletres de motlle el nom actual del municipi, *Fogars de la Selva* (abans *Fogars de Tordera*), integrat per Fogars i Ramió, i pertanyent al partit d'Arenys de Mar i a la província de Barcelona, però que forma part avui dia de la Selva i del seu Consell Comarcal.

Jaume Fugarolas ja ens havia proporcionat abans d'aquest treball la seva magnífica visió sobre la vida a pagès al poble de Gaserans (mun. de Sant Feliu de Buixalleu), *Gaserans, anys 50: tal com érem* (2005) i ha continuat treballant sobre Fogars, que coneix tan bé, més que més ara que hi resideix i que ha pogut comptar addicionalment amb el suport i estímul de Josep Vilà (que també és l'alcalde de Fogars) per dur a terme aquesta monumental arplega de dades històriques i actuals.

Res no ha quedat sense tractar pels autors del llibre, des dels masos i veïnats, amb profusió de dades documentals, la història institucional, els alcaldes coneguts, els oficis, passant per les parròquies i ermites, els goigs, les festes, i fins a la flora i la fauna que han localitzat. A destacar la notícia i detalls sobre les notes del rector Gaspar Oller inserides dins els llibres parroquials i referides a la Guerra dels Nou Anys, i la gran presència d'imatges actuals dels masos i medi natural, com també de fotografia antiga sobre oficis, famílies, festes, etc.

Pel que fa als masos, aquests hi són distribuïts per veïnats, cosa que a banda de ser una manera d'organitzar la informació i situar-se geogràficament, ajuda a conservar aquestes denominacions i partions territorials que avui dia tendeixen a esvair-se o a ser substituïdes pels noms d'urbanitzacions i nuclis moderns, de vegades amb noms aberrants que no corresponen a la tradició del país i que, sortits de la (poca) imaginació d'algun promotor, es perpetuen innecessàriament.

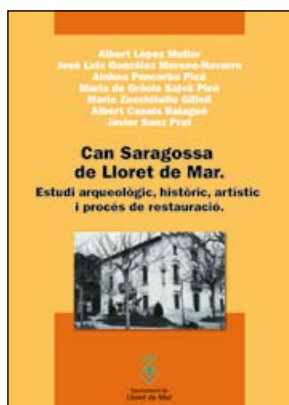
El llibre conté, dins aquesta organització pautaada pels masos i veïnats, pels oficis i per les dades relatives al municipi i a les parròquies, moltíssimes dades d'interès etnogràfic i humà, com ara les dificultats de les feines agrícoles o les penúries de la gent quan estaven malalts i no podien anar a buscar el metge, els naixements amb problemes a pagès, etc. La vida difícil dels segles passats –fins a un punt que de vegades no ens podem ni imaginar– queda reflectida en aquest detallat recull que no és, naturalment, un llibre d'història a l'ús però del qual els historiadors i estudiosos que vulguin avançar en la interpretació podran extreure una valuosa informació.

Com ja havia fet Fugarolas en el llibre sobre Gaserans, ara Fugarolas i Vilà aprofiten també altres aportacions que han sabut

recuperat, com en aquest cas el “dietari de la senyora Laieta” (Eulàlia Pujolar) que havia exercit de mestre a Ramió. Un altre detall és el recull gràfic exhaustiu de flora i fauna, que resulta per això sol ja extraordinari.

Sens dubte, doncs, la gent de Fogars i Ramió, a la qual va en primer terme destinat, trobaran que el llibre representa el testimoni de la seva vida passada i un monument a la seva permanència identitària com a comunitat local. Un dels objectius que el llibre sens dubte perseguia.

Narcís Figueras

Albert LÓPEZ MULLOR [i altres]

***Can Saragossa de Lloret de Mar.
Estudi arqueològic, històric,
artístic i procés de restauració.***

Lloret de Mar: Ajuntament,
2008, 158 pàgines.

Descobrint una casa

L'any 2003, amb la publicació d'*El Castell de Sant Joan de Lloret*, l'Ajuntament de Lloret de Mar ja va demostrar la importància dels treballs interdisciplinars, i les

possibilitats d'un plantejament divulgatiu que pogués ésser ben acollit per públics molt diversos.

Ara, novament dins la prestigiosa i consolidada col·lecció «Es Frares», veu la llum un treball encara molt més interdisciplinari que aquell, amb el component afegit de tractar-se d'un immoble singular. Can Saragossa és una masia els orígens de la qual reculen al s. XIV. Ha tingut diverses fases arquitectòniques al llarg dels segles, amb una remodelació important a principis del s. XX i una posterior reconversió en establiment hotel·ler el 1954. La darrera rehabilitació s'ha portat a terme per donar-li un ús d'equipament cultural. Aquesta casa va ser habitada pels membres de la mateixa família des dels seus orígens fins a la seva venda a l'administració local, en 1984.

Durant molts anys no se sabia què se n'acabaria fent, d'aquest immoble. Ara que la seva rehabilitació ja és una realitat i el seu ús públic ha quedat definit, tenim també la possibilitat de gaudir d'un estudi acurat i paradigmàtic del que ha estat aquesta casa en la història fins a l'actualitat. Els arqueòlegs Albert López i Ainhoa Pancorbo van fer el seguiment de les excavacions arqueològiques que s'hi van portar a terme i aporten les claus per ajudar a definir l'evolució constructiva de l'edifici. La historiadora de l'art Maria de Gràcia Salvà ha analitzat l'estil arquitectònic i decoratiu donat a la casa en les obres de 1902. A manca d'haver-se conservat el corresponent arxiu patrimonial, l'historiador tossenc Mario Zucchitello ha resseguit la petjada històrica de la família bàsicament a través dels protocols notarials, gràcies a un exhaustiu buidat dels quals ha aconseguit aplegar gran quantitat d'informació sobre el patrimoni i la genealogia familiar dels Saragossa. Els arquitectes José Luis González, Albert Casals i Javier Sanz hi aporten les claus que la rehabilitació

de l'edifici ha proporcionat per a entendre'n l'evolució arquitectònica, i exposen la metodologia utilitzada per a l'execució del projecte de rehabilitació, que buscava conciliar, d'una banda, les característiques pròpies d'una casa amb elements patrimonials a preservar i, de l'altra, els nous usos que se li pretenien donar.

El llibre és acompanyat de magnífiques fotografies que il·lustren els diversos vessants disciplinaris en els quals s'ha vertebrat l'estudi. Només hi trobem a faltar alguna fotografia dels anys en què va ser conegut com a «Hotel Mañana». Tret d'aquesta petita mancança, que potser és una quimera, ja que és possible que no se n'hagi conservat cap, l'estudi és digne de consideració perquè marca un plantejament holístic a imitar en la rehabilitació d'equipaments públics.

David Moré Aguirre

Cristina MASVIDAL FERNÁNDEZ

***La Torre dels Moros.
El veïnat de Panedes de
Llagostera entre els segles III-XIII***

Llagostera: Ajuntament : Arxiu Municipal, 2007, 100 p. (Col·lecció Beca Esteve Fa Tolsanas, 3).

Moltes vegades, l'arqueologia ens depara sorpreses com la que s'ha produït fa poc a la Torre dels Moros, situada en el veïnat llagosterenc de Panedes. Tot i que aquelles parets descarnades i trencades enmig del bosc eren conegudes de sempre, com que ningú no recordava haver vist mai dempeus l'edifici del qual havien format part ni se sabia ben bé què eren, foren atribuïdes –com ha passat tantes altres vegades– als «moros». De fet, tal com s'esmenta al llibre que ressenyem, així consta en un document de l'any 1683.

L'any 2003, des del Casino Llagosterenc, es va programar una primera campanya de neteja de les restes que ja va posar en evidència que la Torre dels Moros era una construcció de més qualitat constructiva del que a primera vista semblava, i que podria ser realment antiga. L'any 2005, la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Llagostera va decidir endegar-ne l'excavació, que es va allargar en tres campanyes fins al 2007, sota la direcció de l'arqueòloga Cristina Masvidal, lligada amb Llagostera per vincles familiars.

Resumint, el que l'arqueologia va anar deixant al descobert va resultar ser ni més ni menys que un petit conjunt termal privat com el que habitualment tenien moltes de les vil·les romanes del país, amb traces d'haver continuat ocupat –si bé amb altres usos– fins a l'edat mitjana. S'acabava de descobrir una vil·la romana en un lloc on se'n coneixen tan poques com és la plana selvatana. La descoberta era prou interessant, i els resultats de la investigació van resultar premiats en una nova edició de la beca Esteve Fa Tolsanas, convocada per l'Ajuntament de Llagostera, fet que n'ha propiciat la publicació.

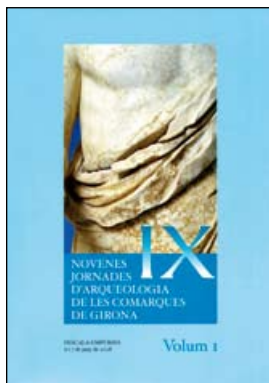
L'obra se subdivideix en tres grans capítols, clarament diferenciats. El primer s'ocupa de descriure'ns amb detall la història de la investigació sobre el jaciment, fonts

documentals i orals incloses, i de contextualitzar el jaciment des d'un punt de vista cronològic a partir dels materials que s'hi van recuperar. El segon és una descripció acurada de les restes i la seva interpretació com un petit conjunt termal d'època romana. El tercer, finalment, emmarca el jaciment en les etapes històriques romana baiximperial i medieval en què, presumiblement, va funcionar.

L'autora no eludeix el detall tècnic ni la descripció acurada i científica de les troballes, però també fa un esforç notable per arribar al gran públic interessat, que al capdavant és el que –a banda dels erudits i els professionals– mereix rebre i conèixer tot allò que l'arqueologia va traient a la llum del nostre passat col·lectiu. Cal, en conseqüència, felicitar-se'n. El jaciment de la Torre dels Moros, que és la darrera vil·la romana que s'ha afegit a l'encara massa escassa llista de vestigis del poblament romà a la plana selvatana, té un interès històric i arqueològic ben obvi i mereix sobradament aquesta publicació.

Esperem, tanmateix, que aquest treball constitueixi tot just el primer capítol d'un projecte de recuperació de la resta de la vil·la romana que molt probablement es deu amagar soterrada als voltants d'aquest petit conjunt termal. No cal dir que hi estarem amatents.

Joan Llinàs i Pol

Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona

L'Escala-Empúries: Dep. de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona, Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries, Universitat de Girona, Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural, Ajuntament de l'Escala, 2008, 2 vols. 720 p.

Oportunament i d'una manera ben encertada, les jornades bianuals de l'arqueologia gironina s'han realitzat enguany a l'Escala dins dels actes programats en commemoració del centenari de l'inici de les excavacions a Empúries. En aquesta novena edició, i per primera vegada, les actes han aparegut relligades i en forma de dos densos volums, en una millora de la presentació del gran aplec de dades que ofereixen sobre les descobertes i els treballs que, els darrers dos anys (en aquest cas, 2006 i 2007), han enriquit el coneixement d'una gran quantitat de jaciments gironins de totes les èpoques, tant dels que ja fa dècades que s'hi treballa com dels que en aquest bienni s'acaben tot just de descobrir. En aquests dos volums es presenten els resultats de 121 intervencions arqueològiques, de les quals 21 pertanyen a l'entorn selvatà.

Les actes s'enceten amb el Camp dels Ninots, a Caldes de Malavella, una autèntica joia paleontològica i arqueològica que s'ha enriquit aquest bienni amb la troballa de dos esquelets molt ben conservats d'un bòvid i d'un rinoceront, a banda de diverses restes vegetals, així com d'una ocupació humana posterior, d'època paleolítica. Més escadusseres, però també interessants, han estat les troballes de material lític paleolític al veïnat llagosterenc de Bruguera i a prop del mas Alzina, a Brunyola.

Pertanyent a l'edat del Bronze, s'exposen els treballs en un jaciment que en les darreres edicions ja ha esdevingut un clàssic d'aquestes jornades, la necròpolis del Pi de la Lliura, a Vidreres, i que, amb la campanya de l'any 2007, ha quedat tancat amb la troballa de cinc nous enterraments, dos en urna i tres sense urna. Després d'aquesta campanya, els treballs han quedat llestos per a les tasques de laboratori i per a les corresponents publicacions, en les quals ens consta que ja s'està treballant.

Al poblat ibèric de Montbarbat (un altre clàssic), els treballs han continuat a la zona central de l'hàbitat, a l'anomenada àrea artesana. S'hi ha incidit en tres àmbits, que han proporcionat diversa informació sobre nivells d'ocupació, algunes estructures (sitges, forats de pal, murs, estructures de combustió), així com una canalització per a decantació de líquids excavada a la roca. Un altre poblat ibèric, el Puig del Castell de Cassà de la Selva, ha vist com es definia part del seu perímetre sud, amb un tram de muralla i les estances annexes, i es començaven les excavacions en una casa del sector de llevant. Finalment, per tancar el període, cal remarcar que les obres del Tren de Gran Velocitat, en arribar a Vilobí, han permès la descoberta i excavació de l'extens camp de sitges de Can Serra, format per 87 fosses, 7 de les quals eren d'època ibèrica

(segles V-IV aC) i la resta, medievals (segles XI-XIII).

D'època romana esmentem una nova intervenció al conjunt termal de Sant Grau, a Caldes de Malavella, en el marc de l'inici dels treballs de restauració i museïtzació del monument. Entre altres troballes, s'hi ha descobert el sistema de desguàs exterior de la gran piscina central i les restes d'un pilotatge de fusta, miraculosament conservat, que va servir (i és evident que amb un èxit total) per fonamentar millor aquella part de l'edifici. A banda, del període romà també es compta amb una nova intervenció a Montfullà, que ha permès obtenir noves dades sobre la vil·la romana i les restes medievals vinculades amb la parròquia de Sant Pere, molt especialment unes estructures altmedievals que podrien haver pertangut a un probable primer edifici religiós. A Sant Quirze, a Lloret, just davant de l'ermita, unes obres d'urbanització han deixat al descobert dos enterraments i un dipòsit que molt probablement va pertànyer a la vil·la romana que hom suposa que hi ha d'haver en aquell indret. Finalment, i com a novetat especialment destacable, remarcarem que la darrera intervenció a la Torre dels Moros (Llagostera) ha revelat que aquella fins ara misteriosa contrucció es tracta en realitat d'un petit conjunt termal amb tota versemblança pertanyent a una vil·la romana fins ara totalment desconeguda.

L'època medieval s'enceta amb les intervencions als castells, entre les quals la Selva es troba molt ben representada. A Montsoriu, les campanyes 2006-2007 han permès dibuixar una mica millor la fortalesa dels segles XII-XIII, documentar la part residencial del castell-palau gòtic i obtenir importants dades entorn de l'abandonament del segle XVI, extraordinàriament representat per la troballa inesperada d'un conjunt de més de 400 peces de ceràmica, bàsica-

ment vaixella de taula i estris de cuina. Al castell de Malavella s'ha continuat documentant el castell dels segles X-XI i s'ha excavat a la capella, on han aparegut tres sitges de la mateixa època. A Torcafelló (Maçanet), les excavacions han quedat enllestides després de la campanya de l'any 2006, que va servir per documentar les dues cambres que quedaven i per acabar de perfilar l'evolució cronològica del castell entre els segles XI i XIII. Finalment, cal remarcar que al castell vidrerenc de Sant Iscle els camps de treball de 2006 i 2007 han permès descobrir diverses estances i documentar plenament el pati interior, així com la torre de l'homenatge del castell fundacional, que s'ha descobert que està assentada damunt d'un interessant cementiri preexistent que obre molts interrogants sobre un possible assentament anterior a la construcció del castell al segle XI.

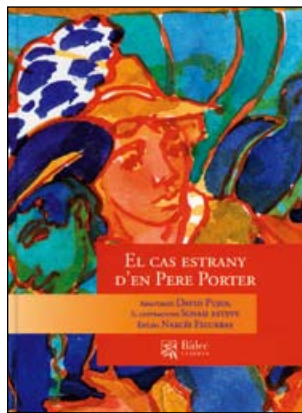
Fora del camp castellívol, hem de remarcar sobretot l'excavació íntegra de l'església vella de Sant Vicenç de Tossa, que ha permès documentar la seva evolució històrica i arquitectònica des de l'alta edat mitjana fins a l'abandó del segle XVIII, passant per la construcció del temple gòtic i les reformes i ampliacions de l'edat moderna.

Finalment, també es fa referència a tot un seguit de petites intervencions en diversos jaciments d'època medieval, moderna i contemporània, com per exemple les que s'han fet a la casa forta medieval de Rocasalva (Amer), a la rectoria de Querós o a l'Hort de cal Ferrer de la plaça, a Caldes, que ha permès documentar un tram de la muralla medieval. L'estudi històricoarquitectònic de l'edifici del molí d'en Limbo (Cassà de la Selva) i els resultats de l'estudi d'impacte del projecte de central tèrmica de cicle combinat de Bescanó, amb l'afectació del futur gasoducte sobre la farga de Vilanna o diversos elements pertanyents a l'antic fer-

rocarril Girona-Olot, clouen aquest darrer apartat de les jornades.

Com sempre, per tant, trobem una altra vegada a les actes de les jornades d'arqueologia una gran quantitat d'informació exhaustiva i de primera mà entorn de les novetats arqueològiques que es produeixen a la nostra comarca. Sense deixar de lamentar una vegada més que s'hi reflecteix una mancança de planificació seriosa i integral –o si més no coordinada– de la recuperació del patrimoni arqueològic de la comarca, sí que és veritat que els avenços en el coneixement d'aquest patrimoni han estat, una vegada més, notables. Esperem que la propera edició (que, a més, serà selvatana ja que és previst que se celebri a Arbúcies) continuï com a mínim aprofitant-nos tantes noves dades com aquesta.

Joan Llinàs i Pol

**David PUJOL, Ignasi ESTEVE,
Narcís FIGUERAS**

El cas estrany d'en Pere Porter

Girona: Bàlec Llibres, 2007, 86 p.

Que la llegenda de Pere Porter ha captivat a tothom qui s'hi ha acostat no és una novetat: ja en el moment en què va veure la llum –un segle XVII per a nosaltres tan llunyà– va interessar moltíssim al públic lector. Una bona mostra és la gran quantitat de còpies que en van arribar a circular, algunes de les quals han pervingut fins als nostres dies.

Va ser un text que va tenir una gran circulació i van ser nombroses les persones que al llarg dels segles van donar vida a aquest relat tot copiant la història del pagès de Tordera, Pere Porter. I la diversitat entre els copistes és considerable: entre els personatges que van traslladar el relat trobem des d'humils estudiants fins a personatges de tan renom com l'historiador Jeroni Pujades. Fins i tot s'ha trobat un testimoni que va ser copiat durant un viatge a través de l'Atlàntic.

Sens dubte, un dels grans atractius del text és la mateixa història i el rerefons de crítica d'uns determinats vicis socials que s'hi mostren. Aquestes disfuncions de l'aparell juridicoadministratiu i irregularitats entre el clergat de tipologia ben diversa queden perfectament dibuixats en el text porterenc: el relat ens mostra un Infern ple de juristes, notaris, clergues i advocats que, servint-se de la seva situació privilegiada, en vida havien comès actes reprovables. Un clar exemple és Gelmar Bosom, el notari que havia hagut de deixar constància documental de la cancel·lació d'un deute que anys enrere havia contret el pare de Porter. Però Gelmar Bosom és un notari corrupte que no duu a terme la feina tal com seria d'esperar. De fet, aquesta irregularitat és el motor de la història: tot comença quan els oficials de la Cort d'Hostalric es presenten a casa de Pere Porter per tal de reclamar-li el pagament d'aquest deute. Posteriorment, gràcies a la trobada amb un jove (que aca-

ba essent el mateix diable!), aconseguix penetrar a l'Infern a través de les aigües de l'estany de Sils i, un cop allà, parlar amb el notari que li indicarà on pot trobar el document que resoldrà la situació.

En certa manera, aquesta obra ens ofereix una justícia en l'àmbit literari d'un seguit d'irregularitats que devia sofrir el poble menut per part d'advocats, notaris, procuradors i religiosos en general. I el càstig és exemplaritzant: la condemna eterna! I és que l'autor del text (encara que malauradament desconeixem qui va ser) situa en aquest Infern literari tot un seguit de persones reals, amb nom i cognoms, que en vida havien tingut els càrrecs que apareixen en l'obra. Per tant, inicialment, l'obra té una forta càrrega de crítica i denuncia determinades pràctiques irregulars en els àmbits jurídic, administratiu i religiós. Amb el pas del temps, però, aquest component de denúncia es va anar perdent i va restar l'anècdota, la història del pagès de Tordera. Per tant, l'interès es va desplaçar cap a una vessant més literària i llegendària de la història. I aquest interès encara avui és vigent i el relat aconseguix captivar-nos a tots, grans i petits, quan ens hi endinsem.

De la necessitat que aparegués un text amb la llegenda de Pere Porter destinat als més joves en vaig tenir consciència ara farà dos anys, quan davant dels ulls atònits d'uns alumnes, explicàvem la llegenda de Pere Porter. Feia falta, doncs, que algú es dediqués a crear una versió de la llegenda apta perquè aquest públic lector pogués gaudir d'una història tan fantàstica com aquesta. I això és el que han fet David Pujol, Ignasi Esteve i Narcís Figueras.

L'edició que ens ofereixen aquests autors és una petita perla, ja que el text del relat (adaptat al públic a qui va destinat) va acompanyat d'unes il·lustracions d'allò més suggerents que aconseguixen traslladar-nos

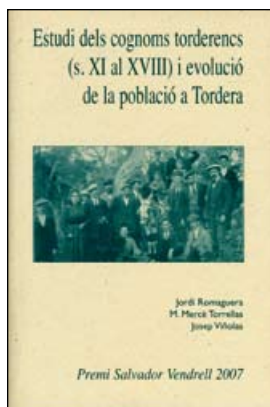
a l'univers d'aquesta llegenda i als diferents paisatges en els quals es desenvolupa l'acció: des del paisatge tètric de l'estany de Sils (un lloc que, a començaments del segle XVII, més que un estany definit era una mena de terreny d'aiguamolls, amb poca llum i bastant tenebrós), la casa del notari o el mateix Infern.

I tot això acompanyat d'un estudi que ens il·lustra sobre els diferents testimonis de l'obra que han arribat fins als nostres dies, les diferents edicions que se n'han fet, així com també altres versions que s'han pogut documentar.

Ara bé, la llàstima és que per a construir aquesta edició s'han centrat només en un sol dels testimonis que ens han arribat: un manuscrit que actualment es conserva a la Biblioteca Lambert Mata de Ripoll, el text del qual trobem reproduït en la col·lecció Les Millors Obres de la Literatura Catalana (MOLC) que va editar conjuntament Edicions 62 i La Caixa. Malauradament, aquest testimoni reproduceix un text que va sofrir algunes modificacions i alteracions respecte a altres testimonis més antics i que, creiem, són més propers al que devia ser el text original. Malgrat tot, el gruix de la història que –dèries de filòleg al marge– és el que ens interessa, hi està perfectament reproduït.

No voldria acabar aquesta ressenya sense reiterar que aquest em sembla un treball molt acurat i de gran qualitat, que de ben segur agradarà als lectors que s'hi acostin.

Olga Muñoz

Jordi ROMAGUERA, M. Mercè TORRELLAS, Josep VIÑOLA

Estudi sobre els cognoms torderencs (s. XI al XVIII) i evolució de la població a Tordera

Premi Salvador Vendrell 2007. Tordera: Ajuntament de Tordera, 2008, 421 p. (col. Tordera: entre el passat i el futur, 13),

Els autors han fet una feina de recerca documental sobre demografia històrica i història familiar que aporten en aquest volum extens, de títol potser massa modest, integrat en la ja llarga col·lecció «Tordera, entre el passat i el present» que edita l'Ajuntament de la població i que representa una aportació significativa a la cultura local. La mida relativament reduïda dels volums de la col·lecció, que arriba al núm. 13, fa que en aquest cas les pàgines s'allarguin fins a la 421.

Després d'una introducció i un capítol sobre el marc geogràfic i administratiu, entren en matèria en referir-se a la documentació que han utilitzat per al seu treball i sobre aspectes de toponímia. Immediatament i segle rere segle, des del segle XI fins al XVIII, van desgranar les notícies localitzades sobre població de Tordera (i no oblidem els pobles

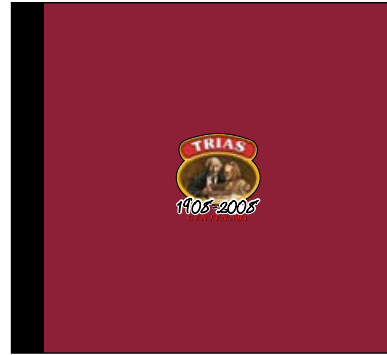
agregats de Sant Pere de Pineda o de Riu, de Vallmanya i d'Hortsavinyà). A partir de la pàgina 163, molt més de la meitat del volum es dedica a uns índexs de topònims i d'antropònims, amb especificació de la documentació on apareixen i que acredita la seva presència a la vila i al llibre.

Hom ha consultat, naturalment, els fogatges medievals publicats i el cartoral de Roca-rossa (publicat), així com altres edicions documentals i treballs de Josep M. Pons Guri, els arxius parroquial i municipal, l'Arxiu Històric d'Hostalric i el Fidel Fita d'Arenys, el Diocesa de Girona, i els arxius privats Serra del Massans (Tordera) i Masia del Vilar (Blanes).

La col·lecció de fotografies que els autors han seleccionat per il·lustrar el llibre és un altre dels seus valors. Com ells mateixos diuen en el peu de la primera de les il·lustracions «la fotografia és una magnífica font d'informació gràfica que ens ajuda a comprendre com es vivia en el passat», i ens parlen de l'accés restringit que hi varen tenir en els seus orígens els pagesos i les classes populars en general, que havien d'esperar el pas de fotògrafs ambulants o per les festes locals. Les imatges hi són un complement ben útil i amè.

La consulta efectiva d'una bona bibliografia referida a la temàtica que es tracta fa que la tasca interpretativa doni uns bons resultats. En definitiva cal agrair als autors la seva dedicació i esforç, que van ser reconeguts amb el premi local Salvador Vendrell 2007 i la publicació del llibre. Els autors animen de fa temps la vida associativa del Cercle d'Història de Tordera, amb vitalitat i empena, i han emprès campanyes de conscienciació sobre el patrimoni cultural de la població i del seu terme que són dignes de destacar.

Narcís Figueras

Trias. Cent anys

Text: Miquel Borrell. Santa Coloma de Farners: Trias, Néts de Joaquim, S.A., 2008, 189 p.

Amb motiu del seu centenari, la reconeguda empresa Galetes Trias ha publicat un llibre que recull les principals fites de la seva evolució i les situa dins el context dels esdeveniments més notables de Santa Coloma de Farners des de 1908 fins a 2008.

En el pròleg, Joaquim Trias i Mas, el seu actual director, resumeix els orígens i el tarannà de l'empresa des del punt de vista familiar i se centra en la persona del seu avi Joaquim Trias i Vila. Hi explica l'evolució de l'establiment: als orígens, vinculat amb l'adrogueria i l'alimentació; més tard, dedicat gairebé exclusivament a la pastisseria i la galeteria. Descriu també els trets de la personalitat del seu avi: esperit de treball, dedicació, sacrifici, capacitat d'adaptació i d'arriscar-se, obertura de mires... La nova fàbrica, l'any 1976, va suposar un pas més, qualitatiu tanmateix, i una nova oportunitat per a dur a terme un treball fonamentat en els mateixos ideals de l'avi, però amb les convenients innovacions, fruit de l'adaptació a les noves demandes i de l'aplicació dels coneixements obtinguts de l'estudi i la recerca. Ideals que es concreten en l'excel·lència del producte.

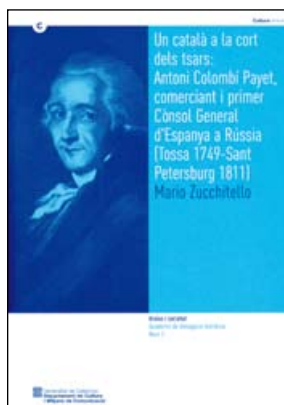
Els textos han estat encomanats a Miquel Borrell, bon coneedor de la història de Santa Coloma de Farners. En la primera part del llibre, Borrell forneix una cronologia utilíssima que permet repassar els fets colomencs remarcables que esmentàvem a l'inici. L'historiador ha tingut l'encert de la brevetat i la concisió i, al mateix temps, ha sabut acompanyar el relat amb una bona tria d'evocadores i il·lustratives imatges, les quals evidencien de quina manera pot arribar a canviar un poble i una societat en cent anys, però també fa adonar de quines coses aconsegueixen perviure al pas del temps. A mesura que hom va llegint, troba intercalats en el text, de tant en tant, uns requadres que destaquen les fites de l'empresa, requadres encapçalats amb el logo corresponent a cada època (des del castell de Farners fins a la imatge renovada dels dos vellets). El viatge comença amb l'aprovació de les obres de la carretera de Santa Coloma a Girona passant per Vilobí (1908) i acaba en la inauguració de les reformes de la nova Biblioteca Joan Vinyoli (2008), o, si es vol, transcorre des de la instal·lació de Joaquim Trias i Vila al carrer del Centre de Santa Coloma (1908) fins a la remodelació del Museu Trias de les Galetes i la celebració del Centenari (2008).

A continuació el lector trobarà una segona part, més breu, centrada en l'empresa i la família. Comença amb una concisa genealogia d'una de les branques dels Trias. A continuació es presenten diferents elements que han anat marcant la contínua evolució de la casa, sigui en les marques, sigui en les reformes de l'establiment comercial, els diferents embalatges de les galetes (en llauna o en cartó), els catàlegs per a països de l'estranger (des d'Europa fins a l'Àsia) i els premis i diplomes. No hi falta tampoc la mirada dels artistes que han establert relació (ells o la seva obra) amb la casa Trias. Clou

aquesta part una foto de família i el seu agraïment a la confiança feta per clients, proveïdors, treballadors i amics.

Galetes Trias ha contribuït a situar al mapa Santa Coloma de Farners, la Selva i Catalunya, i, sense oblidar-les, ha estat capaç de fer bona la divisa de les empreses actuals: ser local i global alhora. Hereva d'un establiment comercial del qual es tenen notícies ja des de 1838 i ben empeltada de tota la tradició dolça selvatana, n'ha esdevingut una més que digne representant i capdavantera.

Joaquim Puigdemont

Mario ZUCCHITELLO GILIOLI

Un català a la cort dels tsars: Antoni Colomí Payet, comerciant i primer Cònsol General d'Espanya a Rússia (Tossa 1749-Sant Petersburg 1811).

Barcelona: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, 2007, 430 p. (Quaderns de divulgació històrica, 3)

El 2003, quan estava enllestint el llibre *De la Mediterrània a l'Atlàntic. Navegació i comerç a Tossa (1759-1814)*, Mario Zucchitello va localitzar les primeres referències documentals d'un actiu comerciant tossenc que ha acabat protagonitzant la seva següent publicació.

La dilatada trajectòria d'aquest historiador d'origen italià, establert a Tossa en 1959, no havia arribat mai a tocar un gènere com el biogràfic, que requereix una perspectiva i un esforç intel·lectual molt més gran que els reptes plantejats amb les monografies històriques que havia publicat anteriorment. L'axioma que a majors reptes millors resultats s'ha complert novament en aquesta ocasió.

El llibre que ha publicat la Subdirecció General d'Arxius de la Generalitat és la biografia del tossenc més il·lustre de tots els temps, del qual paradoxalment no es tenia cap memòria al seu poble natal; però és també la història d'un català universal que des dels seus orígens humils va arribar a les altes esferes dels poders polítics i econòmics d'Espanya i d'Europa, gràcies a una habilitat comercial que el va portar de ben jove a una emergent ciutat nord-europea com era Sant Petersburg a finals del s. XVIII, llavors capital de la Rússia imperial.

Dono testimoni de l'esforç de l'autor per recórrer diversos arxius d'aquí i de fora per tal de poder arribar a reconstruir una trajectòria –que aconsegueix desgranar en la major part dels seus aspectes– els entrellats de la qual expliquen el seu periple vital. Per aconseguir-ho ha fet una ingent recerca i ha comptat amb l'ajut de molts amics que han viscut igual que ell l'emoció de descobrir la identitat d'un desconegut. Aquestes amistats l'han portat a obtenir valuoses informacions provinents d'Argentina, Itàlia i Rússia, dades que han contribuït a vertebrar molt millor un perfil que es presumia

inabastable per la seva internacionalitat. Només cal veure els arbres genealògics que s'adjunten al final del llibre per comprovar com la seva descendència s'escampa arreu del món.

El personatge va marxar jove de Catalunya, on només va tornar en un parell d'ocasions per resoldre qüestions familiars. Establert a Sant Petersburg, va entrar en contacte amb importants negociants i financers de l'època i això el van portar a ser corresponsal del Banco Nacional de San Carlos, precedent del Banc d'Espanya. Va comptar amb bons contactes a la cort espanyola, com el duc de Floridablanca, Godoy o la duquesa d'Osuna, i va reeixir amb èxit en la seva aventura comercial a la capital de l'imperi rus, primer introduït de la mà del comerciant Francesc de Milans i, més tard, amb la protecció del comte Aleksandr Vorontsov i l'amistat del duc de Serracapiola, ministre plenipotenciari del Regne de Nàpols a la cort dels tsars. Allí va tractar diversos tsars i tsarines i, pels mèrits de la seva activitat a favor d'Espanya, va acabar obtenint el reconeixement de Carles III, que el 1785 el va nomenar primer cònsol general d'Espanya a Rússia. Es va casar amb una noble alemanya d'ascendència aristocràtica anglesa. Sempre a Sant Petersburg, va protagonitzar en primera línia la diplomàcia espanyola en contra de Napoleó. En vida va obtenir amplis reconeixements i, a la seva mort, Ferran VII va concedir el títol de comtessa de Colombí a la seva filla, títol que encara avui porta la seva descendència. Poc després, el seu germà el va succeir en el càrrec diplomàtic, tot i que la família ben aviat es va traslladar a la ciutat alemanya de Friburg, a l'estat federat de Baden, on es van fer construir un palau que avui és la seu d'un dels museus més importants de la ciutat.

Reconstruir pas a pas la trajectòria del personatge i alguns aspectes de la seva descendència ha resultat apassionant pels qui ho hem viscut de prop. L'experiència ha estat un exemple de mestratge, de superació de les dificultats, de curiositat inacabable i d'il·lusió per vèncer tots els inconvenients, distància inclosa. Haig de confessar que no em vaig poder resistir a visitar com a simple turista algun dels indrets per on va passar Colombí a Sant Petersburg, i que el seu esperit permetia endinsar-se molt més en el gaudi d'aquesta magnífica ciutat europea,

amb moltes més similituds amb el nostre país de les que *a priori* podríem pensar. Això mateix és el que va destacar el successor de Colombí en el càrrec, Francisco Pascual de la Parte, actual cònsol general d'Espanya a Sant Petersburg, que ha prologat el llibre i que va tenir la disponibilitat de venir a presidir l'acte de la seva presentació a Tossa el gener de 2008, atorgant així major rellevància a l'acte.

David Moré Aguirre

BIBLIOGRAFIA COMARCAL

- «El castell de Sant Iscle, 3a campanya d'excavacions. El cementiri preexistent, la torre de l'homenatge, les sitges del pati porticat i el sector oest» dins *El Rec Clar*, 39 (2007): 4-8.
- «Petita història de la carnisseria de Can Liri» dins *Tosquija*, 3 (octubre 2007): 16.
- Atles Comarcal de Catalunya. 34, la Selva*. Barcelona: Institut Cartogràfic de Catalunya-Diputació de Girona, 2008. [Edició en CD]
- El cas estrany d'En Pere Porter: història on s'explica el fet insòlit d'un home anomenat Pere Porter, de la vila de Tordera, que mentre vivia entrà i sortí de l'infern*. [Adaptació lliure de David Pujol d'un relat anònim del segle XVII; il·lustracions d'Ignasi Esteve; epíleg de Narcís Figueres]. Girona: Bàlec Llibres: Gestió i Serveis Socioculturals, 2007, 86 p.
- El meu poble, Breda / CEIP Montseny*. [Barcelona]: Planeta, 2007, 112 p. [Edició no venal]
- El Temps: la quarta dimensió. Llibre de ponències: 12è Congrés de l'APEVC, Vila-Seca, 26-28 d'octubre de 2006*. Barcelona: APEVC, 2008, 89 p.
- Lloret de Mar*. [Barcelona]: Geocolor, 2007, 63 p.
- Mont, imatges de muntanya i natura: 10 anys del Montbarbat*. Lloret de Mar: Centre Excursionista de Lloret de Mar, Secció de Fotografia, 2007, 246 p.
- Premis Vila de Lloret: literatura de viatges*. Lloret de Mar: Ajuntament, 2007, 84 p.
- Tossa de Mar* (ed. italiana). Barcelona: Postales Internacional Color, 2007, 63 p.
- ABAD, JOAN; ALBERT AULINES. «Amer: un futur amb història» dins *Quaderns de Treball*, 15. Anglès: Associació Arqueològica de Girona, 2007, p. 153-158.
- ABAD, JOAN; ALBERT AULINES. «Un tresor amagat a Caldes de Malavella» dins *Quaderns de Treball*, 15. Anglès: Associació Arqueològica de Girona, 2007, p. 143-147.
- ABAD, JOAN; ALBERT AULINES. *Jaciment Arqueològic. La Balma de la Xemeneia. Localització i intervencions arqueològiques (1983-2005)*. Anglès: Associació Arqueològica de Girona, 2007, 95 p.
- ABELLÁN, JOAN ANTON. «Una capitulació comme il faut.» dins *Revista de Girona*, 249 (juliol-agost 2008), p. 30-33.
- ABRIL I ROIG, JOAQUIM. «De la meva petita memòria blanenca: el pollastre» dins *Recull*, 1968 (novembre 2007), 12.
- ABRIL I ROIG, JOAQUIM. «De la meva petita memòria blanenca: les fonts» dins *Recull*, 1975 (juny 2008), 7.
- ABRIL I ROIG, JOAQUIM. «Sobre el pont de ferro» dins *Recull*, 1977 (agost 2008), 7.
- ADROBAU, FERRAN. «La fragmentació del territori» dins *El Rec Clar*, 39 (2007): 36-37.

- AGUIRRE, Josep. *Miscel·lània de poemes riellencs i altres*. Riells i Viabrea: Ajuntament, 2007, 93 p.
- AGUSTÍ, B.; R. TORREDEMÉR. «Casa forta de Rocasalva (Amer, la Selva)» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, L'Escala-Empúries, 2008, p. 347-348.
- AINAUD DE LASARTE, Josep Maria. «Homes que són institucions» dins *Recull*, 1970 (gener 2008), p. 29. [Centenari Benet Ribas 1908-2008]
- ALBESA, Carles. «Una poesia de mossèn Pere Ribot premiada als Jocs Florals de Sant Celoni de 1946» dins *Monografies del Montseny*, 22 (2007): 139-143.
- ALBESA, Carles. «Frenologia i taumatúrgia a Arbúcies. Marià Cubí, Josep Oriol i la família Milans» dins *Monografies del Montseny*, 23 (2008), p. 163-170.
- ALFARO GUIXOT, Joan Manuel. *El Castell d'Hostalric*. [Figueres]: Les Fortaleses Catalanes, 2007, 183 p.
- AMAT I TEIXIDÓ, Jordi. *Vivències de la República i de la guerra civil a Palafolls: 1931-1939*. Barcelona: Marrè, 2007, 221 p.
- AMAT, Lluís (ed.); Jordi Gaitan. *Pinya de Rosa: el jardí de la vergonya*. Blanes: Celobert, 2008, 11 p. [Opuscle encartat amb el núm. 58 de *Celobert* (ed. Blanes).]
- ARAGÓ, Narcís-Jordi. *Rafael Masó i els noucentistes. Epistolari*. Girona: Diputació, 2007, 344 p.
- ARBÓ I BLANCH, Carlos. *Lloret de qualitat*. Girona: CCG Edicions, 2007. (Col·lecció *Liberàlia*, 5), 309 p.
- ÀREA DE DRET CIVIL, UNIVERSITAT DE GIRONA (COORD.). *La Codificació dels drets reals a Catalunya: materials de les Catorzenes Jornades de Dret Català a Tossa*. Girona: Documenta Universitaria, 2007, 377 p.
- ARNAU, Carme. «Mercè Rodoreda, tres imatges» dins *Recull*, 1968 (novembre 2007), p. 16-18.
- AULADELL, Marc; GAITX, Jordi; GARCÍA, Verònica; JIMÉNEZ, Àngel; PLAZA, Esther. *Franquisme i repressió a Sant Feliu de Guíxols durant la postguerra*. Sant Feliu de Guíxols: Ajuntament, 2006.
- BACA I VIVES, Juli. «Joan Pujadas. Un combatent blanenc per la llibertat» dins *Blanda*, 10 (2007), 8-27.
- BALL-LLOSERÀ I POL, Lluís. «La cistella de batre» dins *Llibre de la Festa Major*, Vilobí d'Onyar: Ajuntament, 2008, p. 90-91.
- BALL-LLOSERÀ I POL, Lluís. «Pregàries a les Fonts» dins *Llibre de la Festa Major*, 2006, p. 84-85.
- BALL-LLOSERÀ I POL, Lluís. «Temps era temps» dins *Programa de Festa Major*, Vilobí d'Onyar: 2007, 88-92.
- BASART, Pitu. «La sal de la llengua» dins *Gavarres*, 13 (primavera-estiu 2008): 116-117.

- BAUXELL I COSTA, Joaquim. *Rimes de Joaquim Bauxell (un poeta del poble)*. Anglès: Ajuntament: Floricel, 2007, 139 p.
- BAYER I CASTAÑER, Josep. «Vivències i anècdotes de l'últim rajoler» dins *Programa de Festa Major*, Vilobí d'Onyar: 2007, 78-79.
- BAYÉS I PUJOLRÀS, Jordi. *Masovers. Records de vides pageses*. Arbúcies: ed. de l'autor, 2007, 127 p.
- BAYON, Emili. «Els orígens de la industrialització al Ter mitjà» dins *L'Avenç*, 331 (gener 2008), p. 32-36.
- BAYONA, Lluís; Lluís BUSCATÓ; Gemma VIEYRA. «La torre de l'Àngel: telegrafia òptica a l'Empordà» dins *Revista de Girona*, 247 (març-abril, 2008), 46-51.
- BERNAT, Pasqual. «Un blanenc il·lustre oblidat: el doctor Joan Francesc Bahí i Fontseca (1775-1841)» *Blanda*, 10 (2007), 28-35.
- BLANCH I MASFERRER, Agustí. «La ruta dels mercaders. Visites als ports de Santo Estefano, Bonifacio, l'Alguer, Maó i Palma» dins *Obreria de Santa Cristina. Butlletí Informatiu*, 2007, p.17.
- BOADAS I NUALART, Manel. *La Costa Brava Sud*, 78-79 (juliol-agost 2008), p. 50-51.
- BOADAS, Martí; Sara PIQUERAS; Geòrgia RODOREDA. *Vilardell i Sant Martí de Montnegre. El bosc mediterrani dens i les perxades de castanyer*. Sant Celoni: Ajuntament, 2008, 359 p.
- BOHIGAS, J. i BUSCATÓ, L. «Agua Xala i les termes romanes de Caldes de Malavella» dins *Revista de Girona*, 244 (setembre-octubre 2007), p. 54-59.
- BONET, M. Àngels. «Etnobotànica del Montseny» dins *Monografies del Montseny*, 23 (2008), p. 171-195.
- BORREL I SABATER, Miquel. *Trias. Cent anys. Santa Coloma de Farners 1908-2008*. Santa Coloma de Farners: Trias, Néts de Joaquim, SA, 2008, 189 p.
- BORRELL I BUENO, Josep. «De l'Empordà a Vilobí, passant per Buenos Aires» dins *Llibre de la Festa Major*, Vilobí d'Onyar: Ajuntament, 2008, p. 104-108.
- BORRELL I BUENO, Josep. «Història (sorprenent) d'un carro» dins *Llibre de la Festa Major*, 2006, p. 30-34.
- BORRELL I BUENO, Josep. «L'aterratge de l'aeroport de Vilobí» dins *Programa de Festa Major*, Vilobí d'Onyar: 2007, 66-75 .
- BORRELL I SABATER, Miquel. «Temps i canvi climàtic a Santa Coloma» dins *Ressò*, 350 (maig 2008), 22-23.
- BORRELL I SABATER, Miquel. «Un pessic d'història de la Biblioteca» dins *Ressò*, 351 (juny 2008), 29-31. [Article dedicat a la Biblioteca Pública de Santa Coloma de Farners, actualment Biblioteca Joan Vinyoli]

- BORRELL I SABATER, Miquel. «Un poble incendiari o incendiat?» dins *Ressò*, 349 (abril 2008): 47.
- BORRELL I SABATER, Miquel. *Portes, panys i forrellats d'esglésies i ermites*. Girona: Diputació, 2007, 185 p.
- BORRELL I SABATER, Miquel; GUARDIOLA I LLOBET, Rosa. *Detalls i curiositats de Santa Coloma*. Santa Coloma de Farners: Ajuntament, 2007, 20 p.
- BOSCH I BOU, Adrià. «Molins de pouar aigua a Cassà de la Selva» dins *Plecs*, 19 (maig 2008), 23 p.
- BOTA-GIBERT, Joan Josep. «Ricard Ferrer, construir el món» dins *Blanda*, 10 (2007), 36-59.
- BRUGUERA LIGERO, Fèlix. «Els prenomos osorencs al segle XVIII» dins *Programa de Festa Major*, Osor: 2007, 47-50.
- BUSQUETS, Joan. «L'últim llibre de Josep M. Marquès» dins *Revista de Girona*, 247 (març-abril, 2008), 32.
- BUXEDA I MAJORAL, Gerard. «El recull gràfic de Santa Coloma de Farners (1879-1965) de *L'Abans*» dins *Programa de Festa Major*, Santa Coloma de Farners: Ajuntament, 2008, p. 55-69.
- CAMÓS, Narcís. *Jardín de María plantado en el Principado de Cataluña (Girona, 1772)* (Edició facsímil dels capítols del bisbat de Girona). Girona: Diputació de Girona, 2008, 157 p.
- CANTALozELLA I MAS, Assumpció. «La MAT ens passa pel sostre del poble» dins *Programa de Festa Major*, Santa Coloma de Farners: Ajuntament, 2008, p. 36-39.
- CARRERAS I BARNÉS, Joaquim. «Arxiu Comarcal de la Selva: 25 anys de servei en la conservació i difusió de la memòria» dins *Programa de Festa Major*, Santa Coloma de Farners: Ajuntament, 2008, p. 27-33.
- CARRERAS I PÉRA, Joan. «La cambra de mossèn Cinto» dins *Revista de Girona*, 245 (novembre-desembre 2007): 95.
- CARRERAS I PÉRA, Joan. *Verdaguer i l'Església*. Barcelona: Claret, 142 p.
- CEIP JOAN SALVAT-PAPASSEIT. *La meva ciutat, Santa Coloma de Farners / CEIP Joan Salvat-Papasseit*. [Barcelona]: Planeta, 2007.
- CASELLAS, Irene [et al.]. «Costa Brava Centenària» dins *Presència*, 1902 (8 d'agost de 2008).
- CODINACHS, Pere. «Dos sants de cara blanca i sotana negra a la parròquia de Vilobí d'Onyar» dins *Llibre de la Festa Major*, Vilobí d'Onyar: Ajuntament, 2008, p. 66-68.
- COENDERS, Germà. «La cuina casolana de fa 100 anys» dins *Llibre de la Festa Major*, Vilobí d'Onyar: Ajuntament, 2008, p.24-27.

- COENDERS, Germà; Josep BORRELL I MATÓ. «La demografia de Vilobí (1907-2007)» dins *Programa de Festa Major, Vilobí d'Onyar*: Ajuntament, 2007, 104-108.
- COENDERS, Germà; Josep BORRELL I MATÓ. «La demografia de Vilobí, ara i fa cent anys (1907-2007)» dins *Llibre de la Festa Major, Vilobí d'Onyar*: Ajuntament, 2008, p. 12-16.
- COENDERS, Germà; Josep BORRELL I MATÓ. «Demografia de Vilobí, ara i fa cent anys (1905-2005)» dins *Llibre de la Festa Major, Vilobí d'Onyar*: Ajuntament, 2006, p. 86-89.
- COLL, Marc. «Temps de calor i temps de reflexió. Pinya de Rosa: el camí al descobert» dins *Celobert*, 60 (2008), p. 40-41.
- COLLELDEMONT, Pep; Manel LLADÓ. *Les masies d'Aiguaviva*. Aiguaviva: Ajuntament, 2007, 205 p.
- COLOMÉ BANDRICH, Emili. «Les barques» dins *Turissa. Revista cultural de Tossa de Mar. Sant Pere* 2008, 1 (juny 2008), 10-24.
- COLOMER, Jordi. «Entrevista a Joaquim Daban i Massana, arxiver de Lloret» dins *El Cel Obert* (ed. Lloret), 34 (2008).
- COLOMER I CARLES, Oriol. *Records lloretencs i una bibliografia de mig segle sobre Lloret*. [Lloret de Mar]: La Costa Publicacions, 2007, 133 p.
- COSTA, Lluís; Glòria TORRAMILANS. *Del camp a la fàbrica. Una mirada a la història de Sils*. Sils: Ajuntament, 2008, 34 p.
- COSTA LACUMBA, Josep. «Històries i records d'un barri de Blanes: el Racó Blau» dins *Blanda*, 10 (2007), 60-71.
- CRUZADO, Antoni. *El convent de Santa Maria de Valldemaria*, Maçanet de la Selva: Taller d'Història de Maçanet de la Selva, 2008, 39 p.
- DABAN, Joaquim. «En record de l'Àngel Martínez de la Guardia» dins *Sesmond*, 7 (2008)
- DALMAU, Jordi. «El rastre dels comunidors, la litúrgia de la meteorologia» dins *Revista de Girona*, 246 (2008), 50-55.
- DANTE, Albano; RAMOS, David; LLORACH, Marcel. *Bolleré. Primer concurs de relats breus per a joves*. Blanes: Ajuntament – Portal Jove, 2006, 52 p.
- DD.AA. *Arrels: Art del segle XIX a les comarques gironines*. Girona: Diputació, 2007, 103 p.
- DD.AA. *La ruta dels mercaders. L'encant d'un viatge pel Mare Nostrum*. Lloret de Mar: Ajuntament, Obreria de Santa Cristina, Confraria Sant Elm i Club Marina Casinet, 2008, 165 pàgines.
- DING, Delphine; Adrià ROCA; J. A. ULLOA. «Les barraques de pescadors de la Costa Brava» dins *Argo. Revista del Patrimoni i la Cultura Marítima*, 1 (juny, 2008), 36-37.
- DOMÈNECH I MONER, Joan. *Hotel Santa Marta: [1958-2008]*, Lloret de Mar: Hotel Santa Marta, 2008, 190 p.

- DOMÈNECH MONER, Joan [et al.]. *El Trull de Lloret: 40 anys*. Lloret de Mar: Restaurant El Trull, 2008, 232 p.
- DOMÈNECH MONER, Joan. «50 anys del Centre d'Estudis Selvatans i excursió a Itàlia» dins *La Costa Brava Sud*, 77(juny 2008), p. 32-33.
- DOMÈNECH MONER, Joan. «Amb identitat. Hotel Santa Marta» dins *El Celobert*, 35 (maig 2007), 16.
- DOMÈNECH MONER, Joan. «El poeta blanenc Pere Puig i Llensa i Santa Cristina» dins *Obreria de Santa Cristina. Butlletí Informatiu*, 2007, p. 6-9.
- DOMÈNECH MONER, Joan. «Identitats. Ens hem quedat sense el nostre frare» dins *Celobert*, 35 (maig 2007), 12-13. [Article dedicat a Joan Soler i Seguí, monjo de Montserrat]
- DOMÈNECH MONER, Joan. «La ruta dels mercaders, apassionant aventura de mar» dins *Revista de Girona*, 246 (2008), p. 62-71.
- DOMÈNECH MONER, Joan. «Vint-i-cinc anys del Centre d'Estudis Selvatans» dins *Celobert*, 36 (juny-juliol 2008), p. 24-25.
- DOMÈNECH MONER, Joan. «Rafael Masó i la casa Armengol de Lloret» dins *Celobert* (ed. de Lloret), 22 (2007).
- DOMÈNECH MONER, Joan. «Porto i el fantasma de la unitat» dins *Celobert* (ed. de Lloret), 38 (2008), p. 22-23.
- DOMÈNECH, Gemma; Rosa M. GIL; Sara MANTÈ. «Joan Roca Pinet, un arquitecte entre el modernisme i el racionalisme» dins *Revista de Girona*, 248 (maig-juny 2008): 46-52.
- DURAN, Montserrat; Imma MESTRES. «La Guerra de Successió al Montseny, anys 1713-1714» dins *Monografies del Montseny*, 23 (2008), p. 211-
- ESPEL, Jacint. *Hem tingut un somni*. [Malgrat de Mar]: l'autor, 2008, 150 p.
- ESTEBAN DARDER, Vicenç. «Els maquis» dins *53è Homenatge a la Vellesa*. Tossa de Mar: Obra de l'Homenatge a la Vellesa, 2008, p. 6-7.
- FIGUERAS, Narcís. «Capellà i rector amb lletres grosses» dins *Revista de Girona*, 246 (2008), 29-30. [Dossier "Tribut. Josep M. Marquès, la història i la vida"]
- FIGUERAS, Narcís. «El Bloc Català Republicà i els Fets d'Octubre de 1934 (3)» dins *Quadern de Sils*, 58 (desembre 2007), 23-25.
- FIGUERAS, Narcís. «La recerca i els centres d'estudis» dins *Els Apunts de l'Arxiu Històric de Girona*, 5 (2008), 3.
- FIGUERAS, Narcís. *L'Onze de Setembre. Origen històric i sentit actual. Els fets, la memòria i les interpretacions*. Sils: Ajuntament, 2007.
- FIGUERAS CAPDEVILA, Narcís. «El municipi compost format per Sils i Vallcanera (1). Vallcanera, un poble amb més de 1.000 anys, només 135 unit a Sils» dins *Quadern de Sils*, 61 (setembre 2008), p. 24-27.

- FIGUERES, Josep M. «La premsa històrica local i comarcal» dins *Plecs d'Història Local*, 128 (febrer 2008), p. 2-4.
- FIGUERES, Josep Maria. «Les publicacions periòdiques a Catalunya en el moment del *Diari Català* (1879-1881): cens i estudi estadístic. Premsa comarcal» dins *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, XVII (2006), 111-139.
- FOLCH, C.; J. GIBERT; J. LLINÀS. «La Torre del Far de Santa Coloma de Farners (la Selva)» dins *Fars de l'islam, antigues alimares d'al-Andalus*, 2008, p. 155-166.
- FOLCH, C.; J. MERINO. «Excavacions arqueològiques al castell de Malavella-Sant Maurici: campanyes 2006-2007» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona, L'Escala-Empúries*: 2008, p. 415-419.
- FONT, G.; J. M. LLORENÇ; J. MATEU; S. PUJADAS; J. TURA. «Excavacions arqueològiques al castell de Montsoriu (Arbúcies-Sant Feliu de Buixalleu, la Selva). Campanyes 2006-2007» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona, L'Escala-Empúries*: 2008, p. 405-414.
- FONT, Gemma; Joaquim MATEU; Sandra PUJADAS; Jordi TURA. «Síntesi històrica del castell de Montsoriu» dins *Monografies del Montseny*, 23 (2008), p.109-134.
- FONT, G.; J. M. LLORENS; J. MATEU; S. PUJADAS; J. TURA. «El castell de Montsoriu (Arbúcies-Sant Feliu de Buixalleu, Selva). Arqueologia i història d'un gran castell medieval» dins *Tribuna d'Arqueologia 2007*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2008, p. 249-273.
- FORMIGA, Josep. «El casino "La Unió"» dins *El Rec Clar*, 40 (Gener 2008), 4-7.
- FORTIÀ, Josep (coord.). *Radiografia de l'obra de Rafael Masó*. Girona: Demarcació de Girona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 2007.
- FUENTES, Anna. «Museu del Mar de Lloret. El viatge pel mar que ens ha regalat la vida» dins *Argo. Revista del Patrimoni i la Cultura Marítima*, 1 (juny 2008), 24-25
- FUERTES, M.; J. MERINO; F. X. MORALES. «El poblat ibèric del Puig del Castell (Cassà de la Selva, Gironès). Campanyes de 2006 i 2007» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona. L'Escala-Empúries*: 2008, p. 159-162.
- FUGAROLAS I MASÓ, Jaume; Josep VILÀ I CAMPS. *Fogars de la Selva, temps ha*. [S.l.]: els autors, 2007 (Anglès: Imprenta Pagès), 663 p.
- FUNDACIÓ ÀNGEL PLANELLS; Josep M. CADENA. *Àngel Planells bodegonista: col·lecció particular: 22 desembre 2007 - 30 gener 2008*. Blanes: Fundació Àngel Planells, 2007, [104] f.
- GABARRÓ VALL, Xavier. «L'impacte de la Guerra del Francès a Vilobí» dins *Llibre de la Festa Major, Vilobí d'Onyar*: Ajuntament, 2008, p. 30-47.
- GABARRÓ VALL, Xavier. «Les teules i rajoles pintades de Can Trias» dins *Llibre de la Festa Major*, 2006, p. 22-26.
- GABARRÓ VALL, Xavier. «Una reforma amb història» dins *Programa de Festa Major, Vilobí d'Onyar*: 2007, 26-36. [Can Comte]

- GARANGOU I TARRÉS, Sònia. «Qui va protagonitzar la lluita antifranquista a Calella durant els anys 70?» dins *La Formiga. Revista informativa de l'APAC*. Calella: Associació per l'Assessorament Ciutadà, 5 (juliol-agost 2007), p. 7-9.
- GARCÍA HERMOSILLA, Carles. «Un museu per a un riu. Patrimoni i territori al Museu Industrial del Ter» dins *L'Avenç*, 331 (gener 2008), p. 38-42.
- GARCIA, Mònica. «L'Elvi Serra Llopart... La creativitat en persona» dins *El Rec Clar*, 39 (2007): 9-11.
- GARCIA-PEY, Enric; Josep LLOVERA I FONTANÉ. *Recull toponomàstic de Sant Celoni. Noms de casa i de lloc*. Sant Celoni: Ajuntament, 2007, 503 p.
- GESALÍ I BARRERA, David. «L'aeròdrom de campanya de la Guerra Civil» dins *Plecs*, 18 (maig 2008), 31 p.
- GIL PONCE, Ezequiel [et al.]. «Els molins de Vidreres» dins *El Rec Clar*, 42 (juliol 2008), 4-9.
- GODAY CUIXART, Sebastià. «Beulas, les certeses del paisatge» dins *Programa de Festa Major*, Santa Coloma de Farners: Ajuntament, 2008, p. 19-25.
- GÓMEZ, B.; G. CAMPENY; O. OMS; S. GARCÍA ; D. RIBA; R. ROSSILLO; R. SALA. «El Camp dels Ninots. Intervencions arqueopaleontològiques del 2006 i 2007 (Caldes de Malavella, la Selva)» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*. L'Escala-Empúries: 2008, p. 13-23.
- GORINI I SANTO, Carles. *La Biblioteca Pública Enric Miralles. Parc de les Esplanes de Miralles Tagliabue*, EMBT. Palafròlles: Edicions del Roig, 2007, 103 p.
- GORINI, Carles. «L'Empalme» dins *Revista de Girona*, 249 (juliol-agost 2008), p. 57.
- HERAS, Marc. «La Selva es fa un nus. La plana selvatana: de camps de conreu a node de comunicacions» dins *Revista de Girona*, 249 (juliol-agost 2008), p. 50-55.
- IGLESIAS I MATABOSCH, Dolça. «Entrevista a: Jesús Carles de Vilallonga i Rosell» dins *Programa de Festa Major*, Santa Coloma de Farners: Ajuntament, 2008, p. 89-97.
- IGLESIAS, Natàlia; Salvador CARGOL; Eli SERRA. «De masovers a propietaris» dins *Gavarres*, 12 (tardor-hivern 2007): 29. [La torre Llobet de Vidreres]
- ILLA, Joan. «Rodalía de la Parròquia de Cerdans» dins *Perxada*, 45 (estiu-tardor 2007) 38-39.
- JIMÉNEZ SUREDA, Montserrat. «L'administració de justícia en l'àmbit local. (Fer la fi d'en Becaina. Petita història d'un assassí)» dins *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, vol. XLVIII (2007), 311-329.
- JIMÉNEZ, Àngel. *Fa setanta anys: Els bombardeigs de 1937. Sant Feliu de Guíxols*. Sant Feliu de Guíxols: Arxiu Municipal: Ajuntament, 2007, 11 p.

- JIMÉNEZ, José A.; Rafael SARDÀ; Jordi SERRA; Josep PINTÓ; Jorge GUILLÉN. «Informe sobre la problemàtica actual de la playa de S'Abanell» dins *Recull*, 1970 (gener 2008). [Dossier].
- JOU, Josep; Narcís BOU. «Lluny, molt lluny» dins *Llibre de la Festa Major*, Vilobí d'Onyar: Ajuntament, 2008, p. 70-73.
- JUBERT, Joaquim. *Diego Ruiz, Prudenci Bertrana i la locura de Álvarez de Castro*. Girona: CCG Edicions, 2007, 326 p.
- KHUNRATH, Heinrich. *Amfiteatre de l'eterna sapiència*. [Presentació a l'edició catalana: Charles van der Linden d'Hooghvorst; traducció catalana: Desideri Forner]. Pineda de Mar: Lletraferida, 2007, 291 p.
- LLINÀS I POL, J. «Darrera campanya d'excavacions al castell de Torcafelló (Maçanet de la Selva, la Selva)» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, L'Escala-Empúries: 2008, p. 393-396.
- LLINÀS I POL, Joan. «Els masos de Sils i Vallcanera al segle XV. Dos testimonis documentals» dins *Quadern de Sils*, 59 (març 2008), 27-29.
- LLINÀS I POL, J. «Intervenció arqueològica a Sant Quirze (Lloret de Mar, la Selva)» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, L'Escala-Empúries: 2008, p. 325-328.
- LLINÀS I POL, Joan. «L'absis amagat de l'església de Vallcanera» dins *Quadern de Sils*, 58 (desembre 2007), 21-22.
- LLINÀS I POL, Joan. «Les sitges ibèriques» dins *Llibre de la Festa Major*, 2006, p. 90-91.
- LLINÀS I POL, J. «Un tram de la muralla medieval de Caldes de Malavella a l'Hort de cal Ferrer de la Plaça» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, L'Escala-Empúries: 2008, p. 603-606.
- LLINÀS, J.; J. CANYET. «El castell de Sant Iscle, 3a campanya d'excavacions. El cementiri preexistent, la torre de l'homenatge, les sitges del pati porticat i el sector oest» dins *El Rec Clar*, 39 (octubre 2007), p. 4-8.
- LLINÀS, J.; J. CANYET. «Excavacions arqueològiques al castell de Sant Iscle (Vidreres, la Selva). Campanyes 2006 i 2007» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*. L'Escala-Empúries: 2008, p. 397-404.
- LLINÀS I POL, Joan; MALLORQUÍ, Elvis. «Els castells medievals de les comarques gironines» dins *La Punxa*, 45 (2007): 6-52.
- LLINÀS, J.; J. FRIGOLA; G. VIVAR. «Resultats de les excavacions arqueològiques dels anys 2006-2007 al conjunt termal romà de Sant Grau (Caldes de Malavella, la Selva)» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*. L'Escala-Empúries: 2008, p. 233-242.
- LLINÀS I POL, Joan; Jordi MERINO I SERRA. *Guia del patrimoni del Gironès*. Girona: Consell Comarcal del Gironès, vol. 3, 2008.

- LLINÀS, J.; J. MERINO. «Primera intervenció arqueològica a la rectoria de Querós (Sant Hilari Sacalm, la Selva)» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*. L'Escala-Empúries: 2008, p. 483-485.
- LLINÀS, J.; J. MERINO. «Prospecció dels sectors afectats pel projecte de construcció de la central tèrmica de cycle combinat de Bescanó (Bescanó-Salt, Gironès)» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*. L'Escala-Empúries: 2008, p. 675-677.
- LLINÀS, J.; J. MERINO; A TARRÉS. «Estudi històric-arquitectònic del Molí d'en Limbo (Cassà de la Selva, Gironès)» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*. L'Escala-Empúries: 2008, p. 597-601.
- LLOBET MASACHS, Santiago de. «El carrer dels Trenta Passos. Un carrer oblidat» dins *El Rec Clar*, 41 (2008), 4-6.
- LLOBET MASACHS, Santiago de. «Dones de caràcter en el Lloret vuitcentista» dins *Sesmond*, 7 (2008).
- LLOVERAS, Ignasi; Fèlix RABASSA (coord.). «Els motius o noms. Cases de Malgrat» dins *Celobert*, 13 (maig 2008), 10-11.
- LÓPEZ MULLOR, Albert [et al.]. *Can Saragossa de Lloret de Mar: estudi arqueològic, històric, artístic i procés de restauració*. Lloret de Mar: Ajuntament, 2007. (Es frares, 10).
- LÓPEZ, M.; C. MASVIDAL. «Intervenció arqueològica 2007 a la Torre dels Moros (Llagostera, Gironès)» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*. L'Escala-Empúries: 2008, p. 287-293.
- MACIÀ ALDRICH, Carles. «El poble de Lloret i la seva participació en un host» dins *Sesmond*, 7 (2008).
- MALLORQUÍ, Elvis. «El camí de Vic» dins *El Cric*, 113 (desembre 2007), p. 56-59.
- MALLORQUÍ, Elvis. «El castell de Sant Esteve de Mar i el litoral palamosí al segle XI» dins *Estudis del Baix Empordà*, 27(2007), p. 25-66.
- MALLORQUÍ, Elvis. «Hostals de Camí Ral» dins *Gavarres*, 13 (primavera-estiu 2008): 90-91.
- MANCEBO I GARCÍA, Sílvia. «El fons patrimonial Joan Gruart de Lloret de Mar» dins *Sesmond*, 7 (2008).
- MARQUÈS, Josep Maria. «Sant Dalmai sis-cents anys enrere» dins *Llibre de la Festa Major*, Vilobí d'Onyar: Ajuntament, 2008, p. 48-49.
- MÁRQUEZ, Teresa. «Entrevista a Joaquim Colomé, historiador local de Malgrat de Mar» dins *Celobert*, 13 (maig 2008), 12-14.
- MARSAL RUIZ, Mercè. *Recull històric del Club Tennis Calella*. Barcelona: Cypsela, 2007, 186 p.
- MARTÍ I JUNY, Daniel. «Arbúcies en imatges I. Un paisatge fotogràfic» dins *Pexada*, 45 (estiu-tardor 2007) 24-28.

- MARTÍ I JUNY, Daniel. «Arbúcies en imatges II. Pepet Bancells, una persona d'interessos diversos i múltiples ocupacions» dins *Perxada*, 46 (hivern 2008) 34-37.
- MARTÍ I JUNY, Daniel. «El nostre Rusiñol» dins *Perxada*, 45 (estiu-tardor 2007) 20-23.
- MARTÍ I JUNY, Daniel. «Pepet Bancells, una persona d'interessos diversos i múltiples ocupacions» dins *Perxada*, 46 (hivern 2007-2008), 34-37.
- MARTÍ, Carolina; Rosa M. Fraguell. *La Costa Brava*. Girona: Diputació de Girona, 2007, 96 p.
- MARTÍ, Ramon (ed.). *Fars de l'Islam. Antigues alimares d'al-Andalus. Actes del congrés celebrat a Barcelona i a Bellaterra els dies 9 i 10 de novembre de 2006*. Barcelona: Edar, 2008, 352 p.
- MARTÍNEZ GIRALT, Alejandro. «Els orígens del mercat i de la vila nova d'Hostalric (1242-1243)» dins *Acta Hostalrici*. [Hostalric]: Ajuntament d'Hostalric: Arxiu Històric d'Hostalric, 2008, 19.
- MARTÍNEZ SENTIS, Ernest. *Projecte d'infraestructures d'un sector residencial a Tossa de Mar*, [Girona: Universitat de Girona], 2008.
- MASNOU, Josep; Carme CLOPÉS. «Trobada d'un assentament d'emprivers» dins *Monografies del Montseny*, 23 (2008), p. 245-250.
- MASSA SALA, Anna. «Els camins de ronda de la Costa Brava» dins *La Punxa*, 47 (2008), 36-49.
- MASVIDAL FERNÁNDEZ, Cristina. *La torre dels moros. El veïnat de Panedes de Llagostera entre els segles III-XIII*. Llagostera: Ajuntament, 2007, 100 p.
- MAURI, Marcel. «Premsa històrica en línia» dins *Plecs d'Història Local*, 128 (febrer 2008), p. 5-7.
- MELÉNDEZ, Jordi. «La gran crisi del sector industrial» dins *Celobert*, 59 (2008), 30-31.
- MOLLA, Joan. «Pere Caner, de Calonge, activista cultural i resistent polític» dins *Revista de Girona*, 245 (novembre-desembre 2007): 49-51.
- MONTELLS, Angelina. *Esclat de pensaments. Antologia poètica d'Angelina Montells i Vilar*. Blanes: Ajuntament – Arxiu Municipal, 2007, 90 p.
- MORALES, Francesc Xavier. «Boquica, un bandoler al servei de França» dins *Revista de Girona*, 248 (maig-juny, 2008), 30-33
- MORÉ AGUIRRE, David. «Cau la nit a la Costa Brava» dins *Revista del Baix Empordà*, 22 (setembre-desembre 2008), p. 68-72.
- MORÉ AGUIRRE, David. *El far de Sant Sebastià, 150 anys de vida (1857-2007)*. Palafrugell: Ajuntament, 2007.
- MORÉ AGUIRRE, David. *Fars i senyals marítims de la Costa Brava*. Girona: Diputació de Girona / Caixa de Girona, 2007.

- MORÉ, David. «Verdaguer també va ser capellà» dins *Revista de Girona*, 245 (novembre-desembre 2007): 99-100. (ressenya)
- NOVICH I PALAHÍ, Joan. *Inventari de les eines de pagès*. [La Cellera de Ter]: l'autor, 2008 (Anglès: Impremta Pagès), 116 p.
- OTERO I ARMENGOL, Iago; Martí BOADA; Geòrgia RODOREDA. *La Vall d'Olzinelles: els dominis de l'alzinar i la sureda*. [Girona]: Ajuntament de Sant Celoni, 2007, 371 p.
- PAGÈS I PUIG, M. Àngels; Josep BORRELL I MATÓ. «Quan l'aeroport va aixecar el vol» dins *Programa de Festa Major, Vilobí d'Onyar*: 2007, 12-20 .
- PALAHÍ, L.; M. SUREDA. «L'església vella de Sant Vicenç de Tossa de Mar (la Selva). Evolució històrica i arquitectònica de l'església» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*. L'Escala-Empúries: 2008, p. 607-616.
- PANAREDA I CLOPÉS, Josep M. *Descobrim el Montseny: itinerari geogràfic per Santa Fe i Sant Marçal*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2007, 111 p.
- PASCUAL ALFARAS, Annaïs. *Sant Celoni: descobrir un patrimoni, conèixer una història*. [Girona]: Papers on Demand, 2007, 54 p.
- PASTELLS, Jaume. «La vitalitat del carrer Major i la plaça de l'Estació (IV)» dins *Quadern de Sils*, 58 (desembre 2007), 26-27.
- PASTELLS, Jaume. «La vitalitat del carrer Major i la plaça de l'Estació» dins *Quadern de Sils*, 59 (març 2008), 24-25.
- PASTELLS, Jaume. «La vitalitat del carrer Major i la plaça de l'Estació (i VI)» dins *Quadern de Sils*, 60 (juny 2008), 24-25.
- PASTELLS, Jaume. «En Ton Padrosa» dins *Quadern de Sils*, 61 (setembre 2008), p. 22-23.
- PEDROLA MONFORT, Joan. «El patrimoni botànic del Vilar de Blanes» dins *Celobert*, 55 (2008), 7-9.
- PIBERNAT I DEULOFEU, Pere. «El padrí. Un record de temps ben difícil» dins *Programa de Festa Major, Vilobí d'Onyar*: 2007, 60-64.
- PIBERNAT I DEULOFEU, Pere. «La nostra tia (1884 a 1963 i següents...)» dins *Llibre de la Festa Major, Vilobí d'Onyar*: Ajuntament, 2008, p. 82-89.
- PIBERNAT I DEULOFEU, Pere. «Un pou molt especial» dins *Llibre de la Festa Major*, 2006, p.60-64.
- PINYOL LLÉSER, Eva. *L'Abans. Tossa de Mar. Recull gràfic 1870-1965*. El Papiol: Efadós, 2008, 678 p.
- PLA I RODAS, Francesc. «50è aniversari del Club dels Solters de Santa Coloma» dins *Programa de Festa Major, Santa Coloma de Farners*: Ajuntament, 2008, p. 43-49.
- PLADEVALL, Antoni. «La 'crònica' de Joan Camps de Seva i el Montseny» dins *Monografies del Montseny*, 23 (2008), p.51-65.

- PLAJA, Ramon. *A peu per Pineda de Mar i el seu entorn: 10 itineraris de natura i patrimoni arquitectònic*. [Pineda de Mar]: Ajuntament de Pineda de Mar, 2007, [54] p.
- PLANELLAS BASSOLS, Marta. «El vaixell que es va endur els estrangers de Tossa el juliol del 36» dins *Els Apunts de l'Arxiu Històric de Girona*, 5 (2008), 6.
- PLANELLAS BASSOLS, Marta. «Testimonis de la guerra a Tossa» dins *Revista de Girona*, 250 (setembre-octubre 2008), p. 38-42.
- PONS, E.; A. SOLÉS. «El Pi de la Lliura (Vidreres, la Selva). Última excavació programada. Any 2007» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona. L'Escala-Empúries: 2008*, p. 73-81.
- PUIG I CORDON, Joan. *Què pensen de Joan Puig... I què en diu ell*. Blanes: Casa del Poble, 2007, 205 p.
- PUIG I OLIVER, Jaume de. «Arqueologia i documentació: set publicacions sobre història urbana de Girona» dins *Arxiu de Textos Catalans Antics*, 26 (2007), p. 739-778.
- PUIG I OLIVER, Jaume de. «Els primers documents del primer president de la Generalitat de Catalunya, Berenguer de Cruïlles, bisbe de Girona» dins *Arxiu de Textos Catalans Antics*, 26 (2007), p. 283-384.
- PUIG VENDRELL, Josep Maria. «25 anys del nou geriàtric» dins *Programa de Festa Major*, Santa Coloma de Farners: Ajuntament, 2008, p. 75-83.
- PUIG, Lluís Maria de. *Girona, guerra i absolutisme. Resistència al francès i defensa de l'antic règim (1793-1833)*. Girona: Diputació, 104 p.
- PUIGVERT, Joaquim M. «La generositat de l'arxiver» dins *Revista de Girona*, 246 (2008), 31. [Dossier "Tribut. Josep M. Marquès, la història i la vida"]
- PUJOL I COLL, Josep. «Els noms, si més no» dins *Programa de Festa Major*, Vilobí d'Onyar: 2007, 42-46.
- PUJOL I COLL, Josep. «Plaça Vella, número 11 (i II): les persones» dins *Llibre de la Festa Major*, 2006, p. 42-45 .
- PUJOL I COLL, Josep. «Quatre làpides, un homenatge» dins *Llibre de la Festa Major*, Vilobí d'Onyar: Ajuntament, 2008, p.18-22.
- RABASSA I MARTÍ, Fèlix. «Els jardins de Santa Clotilde» dins *Celobert*, 36 (juny-juliol 2008), 20. [Edició Lloret]
- RABASSA I MARTÍ, Fèlix. «Homenots. Record de Josep Benet i Morell» dins *Celobert*, 35 (maig 2007), 26-27.
- RABASSA I MARTÍ, Fèlix. «La inauguració del monument de l'Àngel a l'aplec de Sant Pere del Bosc de 1904» dins *Celobert*, 35 (maig 2007), 24-25.
- RABASSA I MARTÍ, Fèlix. «La memòria històrica. La Mancomunitat de Catalunya (1914-1926). Segona part.» dins *Celobert*, 55 (2008), 32-33.

- RABASSA I MARTÍ, Fèlix. «Les foguerades patriòtiques de Sant Joan de fa un segle (Primera part)» dins *Celobert*, 13 (maig 2008), 20-21.
- RABASSA I MARTÍ, Fèlix. «Les foguerades patriòtiques de Sant Joan de fa un segle (Segona part)» dins *Celobert*, 59 (maig 2008), 20-21. [Edició Blanes]
- RABASSA I MARTÍ, Martí. «La Llei de jurisdiccions i la repressió contra el primer catalanisme» dins *Celobert*, 37 (2008), p. 22-23.
- RABASSA I MARTÍ, Fèlix. «L'Associació Catalana de Beneficència (1908-09). Els inicis d'una entitat d'ajuda als catalanistes represaliats» dins *Celobert*, 62 (2008), p. 26-27.
- RABASSA I MARTÍ, Fèlix. «Els Lacreu: un llinatge blanenc d'època moderna» dins *Celobert*, 62 (2008), p. 35.
- RABASSA I MARTÍ, Fèlix. «Els fets del 6 d'octubre de 1934 a Barcelona i a Lloret» dins *Celobert*, 38 (2008), p. 24-25.
- RABIONET I RIBAS, Mercè. «El Tet i en Martí esclopeters» dins *Llibre de la Festa Major*, 2006, p. 16-20.
- RABIONET I RIBAS, Mercè. «Records d'una vida (Una vida i... quantes morts?)» dins *Llibre de la Festa Major*, Vilobí d'Onyar: Ajuntament, 2008, p. 76-79.
- RABIONET I RIBAS, Mercè. «Andreu Casadevall i Font» dins *Programa de Festa Major*, Vilobí d'Onyar: 2007, 22-24.
- RAMONET LLOVERAS, Enric. *Memòria. Records i testimonis*, 3. *Trens d'anada. L'itinerari dels «biberons» llagosterencs a partir del dietari de Ramiro Lloveras i el testimoni de Vicenç Mateu i Josep Mallorquí*. Llagostera: Ajuntament, 2007, 133 p.
- RAMONET, Enric. «Josep Santané, l'art de fer pipes», *Gavarres*, 12 (tardor-hivern, 2007), p. 60-61.
- RAMS RIERA, Emili. «Colònia Clerch d'Osor» dins *Programa de Festa Major*, Osor: 2007, 64-69.
- RANGIL, Daniel. *Històries i llegendes de l'any vuit. Recull de cultura oral del Montnegre (I)*. Capellades: ed. de l'autor, 2008, 262 p.
- RECUILL. «Blanda: 10 anys» dins *Recull*, 1970 (gener 2008), p. 11.
- RECUILL. «Jordi Garriga i Puig. El nostre adéu» dins *Recull*, 1970 (gener 2008), p. 7.
- REDACCIÓ. «Homilia del centenari del naixement de Pere Puig i Llensa» dins *Recull*, 1968 (novembre 2007): 9.
- REIXACH, Josep. *El bressol màgic*. Il·lustracions: Tavi Algueró. [Maçanet de la Selva?]: Llar d'Infants «El Bressol», 2007, [6] f.
- REIXACH, Pere. «Fèlix Andreu Alum (cofundador de Recull)» dins *Recull*, 1970 (gener 2008), p. 27.

- REIXACH, Pere. «Parlament en la inauguració de l'exposició d'homenatge "50 anys en el món del còmic"» dins *Recull*, 1967 (Octubre 2007), 14.
- REYES VALENT, Antoni. «Una aproximació als *homenots* blanencs» dins *Blanda*, 10 (2007), 72-85.
- REYNER I PUIG, Josep. *Calella tot passejant*. Barcelona: [s.n.], 2007 (Barcelona: Printulibro), 113 p.
- RICART I COLL, Francesc. *Històries de la Cot*. [Presentació de Victòria Ricart i Delgà]. Cassà de la Selva: [s.n.], 2007, 196 p.
- ROGER, Aitor. «Donasses. Blanques (I)» dins *Celobert*, 55 (2008), 18-19. [M. Teresa Bedós García-Ciaño i Maria Castanyer i Figueras]
- ROGER, Aitor. «Els pastorets del centenari» dins *Recull*, 1970 (gener 2008), p. 31.
- ROGER, Aitor. «Entrevista a Joaquim Planas i Paradedà» dins *Recull*, 1975(juny 2008), 14.
- ROGER, Aitor. «L'àlbum familiar: el Blanes dels Sicra» dins *Blanda*, 10 (2007), 132-147.
- ROGER, Aitor. «L'ermita de Sant Joan» dins *Recull*, 1967 (octubre 2007), 9.
- ROGER, Aitor. «La festa de Santa Bàrbara» dins *Recull*, 1969 (desembre 2007), 19.
- ROGER, Aitor. «La música blanenca als anys cinquanta (a l'Esteban)» dins *Recull*, 1968 (novembre 2007): 9.
- ROGER, Aitor. «Restaurant Can Ton» dins *Celobert*, 59 (2008), 12-13. [Edició Blanes]
- ROGER, Aitor. «Sabateria Sagrera» dins *Celobert*, 58 (2008), 10-11. [Edició de Blanes]
- ROGER, Aitor. «Santiago Espinosa de los Monteros» dins *Recull*, 1977 (agost 2008), 9.
- ROGER, Aitor. *Homenatge a l'Esteban*. Blanes: Ajuntament – Arxiu Municipal, 2007, 40 p.
- ROGER, Aitor. «La Costa Brava d'Agulló fa cent anys» dins *Celobert* [ed. Lloret], 37(2008), p. 9.
- ROGER, Aitor. «Comerç a cel obert: Rellotgeria Zola» dins *Celobert*, 60 (2008), p. 16-17.
- ROGER, Aitor. «Comerç a cel obert: Pensió Can Setmanes» dins *Celobert*, 61 (2008), p. 12-13.
- Roger, Aitor. «Comerç a cel obert: Can Tadeu de Plaça» dins *Celobert*, 62 (2008), p. 16-17.
- ROGER, Aitor. «Per la Costa Brava » dins *Celobert*, 60 (2008), p. 33.
- ROJAS, A. «El camp de sitges de Can Serra (Vilobí d'Onyar, la Selva)» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*. L'Escala-Empúries: 2008, p. 169-176.
- ROLDÓS I SOLER, Agustí. «Lucien Roisin (1876-1942), fotògraf i editor de targetes postals. La primera sèrie blava de Sant Feliu de Guíxols» dins *Estudis del Baix Empordà*, 27 (2008): 265-290.

- ROMAGUERA I SERRA, Jordi; M. Mercè TORRELLAS I BUIXEDA. *Trenta personatges per parlar de Tordera*. Tordera: Ajuntament, 2007, 190 p.
- ROMAGUERA I SERRA, Jordi; M. Mercè TORRELLAS, Josep VIÑOLAS. *Estudi dels cognoms torderencs (s. XI al XVIII) i evolució de la població de Tordera*. Tordera: Ajuntament, 2008, 421 p.
- RUSCALLEDA I SABATER, Josep. *Anys i panys: vivències d'un metge rural*. [Pròleg de Jordi Nadal i Oller; escrit per Joaquim Tolosà i Xirgo]. Cassà de la Selva: l'autor, 2008. ([Anglès: Impremta Pagès]), 227 p.
- SAGRERA, J. «La vil·la romana de Montfullà» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*. L'Escala-Empúries: 2008, p. 279-285.
- SALA I LLOBERAS, Joan. *Els nostres peixos: captura i experiències*, [Lloret de Mar]: La Costa Publicacions, 2008, 204 p.
- SALA I LLOPART, Blanca. *Sa Perola i la pesca a Calella*. Girona: Diputació de Girona: Ajuntament de Palafrugell, 2008, 184 p.
- SANGLAS GARANGOU, ROSA. «Andaluces de Jaén...» dins *Llibre de la Festa Major, Vilobí d'Onyar*: Ajuntament, 2007, p 94-102.
- SANTAMARIA I COLOMER, Dora. «El jutjat i els jutges de pau de Vilobí d'Onyar» dins *Llibre de la Festa Major, Vilobí d'Onyar*, 2006, p. 76-81.
- SANTAMARIA I COLOMER, Dora. «Manel Cornellà i Farrerós. L'alcalde de l'any 1907» dins *Llibre de la Festa Major, Vilobí d'Onyar*: Ajuntament, 2008, p. 94-102.
- SANTAMARIA I COLOMER, Dora. «Vilobí cent anys enrere, 1906» dins *Programa de Festa Major, Vilobí d'Onyar*: 2007, 56-58.
- SANTAMARIA I COLOMER, Dora; CISCO MIRÓ. *Un Segle de teatre a Vilobí d'Onyar*. [Vilobí d'Onyar]: Ajuntament de Vilobí d'Onyar, Salitja, Sant Dalmai: Josep-Maria Pascual, 2007, 173 p.
- SANTANÉ, Josep. «L'empremta dels indians» dins *Gavarres*, 13 (primavera-estiu 2008): 134-135. [A peu per la vila de Tossa de Mar]
- SANZ DOLADO, Teresa. *Amer, vila de gegants (1880-2007): celebració del 50è aniversari dels gegants creats per l'escultor Albert Rosa i Ribas*. Amer: Museu Etnològic d'Amer, Ajuntament, 2007, 130 p.
- SAPENA, Carles. «Entrevista. Daniel Codina, musicòleg i prior de Cuixà» dins *Revista de Girona*, 248 (maig-juny 2008), 16-25.
- SIBINA, Joan. «El faig del Montseny (*fagus sylvatica*). L'aprofitament: fusta, llenya o carbó» dins *Monografies del Montseny*, 22 (2007): 147-151.
- SIDERA PLANA, Joan. «Mossèn Claret, regent de la parròquia de Sant Martí de Viladrau» dins *Monografies del Montseny*, 23 (2008), p. 19-49.

- SOLÀ BOHIGAS, Antoni. «La Biblioteca Joan Vinyoli, una biblioteca per al segle XXI» dins *Programa de Festa Major*, Santa Coloma de Farners: Ajuntament, 2008, p. 11-17.
- SOLÀ COLOMER, Xavier. «La reforma catòlica a la muntanya catalana a través de les visites pastorals: els bisbats de Girona i Vic (1587-1800)» dins *Bulletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, XVII (2006), 199-213.
- SOLÀ, Francesc. «Els judicis més tèrbols» dins *Ressò*, 345 (octubre-novembre 2007): 21-26.
- SOLÉ PERICH, Lluís. «Producció de gel a les economies pageses. El pou del glaç de Vilanna» dins *Estudis d'Història Agrària*, 19 (2006), 49-68.
- SUBIRATS, Cristina. «Gegants, infants i festa» dins *Llibre de la Festa Major*, Vilobí d'Onyar, 2006, p.38-40.
- SUREDA, JOAN. «La destrucció d'esglésies gironines, una història gràfica pendent» dins *Revista de Girona*, 245 (novembre-desembre 2007): 30-35.
- SUREDA SOLÀ, Rosa M. *Tossa, refugi de colors*. El Papiol: Efadós i Ajuntament de Tossa de Mar, 2008, 207 p. (Ed. quadrilingüe català, castellà, anglès i francès)
- TALLER D'HISTÒRIA DE MAÇANET DE LA SELVA. *25 anys del Taller d'Història, Maçanet de la Selva: 1981-2005*. Maçanet de la Selva: Taller d'Història de Maçanet, 2007, 150 p.
- TARRÉS, A. «Mas Alzina (Brunyola, la Selva). Indústria lítica en superfície» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*. L'Escala-Empúries: 2008, p. 45-49.
- TARRÉS, A. «Sondeigs al veïnat de Bruguera (Llagostera, Gironès)» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*. L'Escala-Empúries: 2008, p. 43-44.
- TOLEDANO, Ferran. «La dimensió local en l'estudi de les guerres i del carlisme» dins *Frontissa*, 14 (desembre 2007), p. 2.
- TORRA I PLA, Joaquim. «Alfons Boix i Vallicrosa, catalanisme, República i exili» dins *Ressò*, 353 (setembre 2008): 49.
- TORRA I PLA, Joaquim. «Alfons Vidal Planas, un bohemí entre sants» dins *Ressò*, 352 (juliol 2008): 49.
- TORRA I PLA, Joaquim. «La lluita pel català, de Frederic Clascar a José Montilla» dins *Ressò*, 350 (maig 2008), 49.
- TORRA I PLA, Joaquim. «María Mendoza, passions colomenques» dins *Ressò*, 351 (juny 2008), 49.
- TORRA I PLA, Joaquim. «Santa Coloma de Farners, a la lluna» dins *Ressò*, 349 (abril 2008): 49.
- TOS I URGELLÉS, Jaume. *Tratado de la cabrevación*. (Edició i estudi històric de Rosa Congost i Colomer). Girona: Associació d'Història Rural de les Comarques Gironines, 2007, 224 p.
- TREPAT, Joan Anton. «Sant Pol de Mar. Un projecte innovador que engresca» dins *Argo*. *Revista del Patrimoni i la Cultura Martítima*, 1 (juny 2008), 26-27.

- TUDELA BERROZPE, Anna. *Aixecaments topogràfics i SIG turístic del jardí botànic Pinya de Rosa, Blanes*. Tutor: Ignacio Corral Manuel de Villena. 2007, 3 v. [Projecte final de carrera d'Enginyeria Tècnica Topogràfica]
- TURA I MASNOU, Jordi. «Montsoriu. Una troballa per a la història de l'arqueologia catalana» dins *Perxada*, 46 (Hivern 2007-2008), 22-25.
- TURA, J.; J. MATEU. «Torre de la Mora o del Far (Sant Feliu de Buixalleu, la Selva). Una ocupació altmedieval al Montseny» dins *Fars de l'islam, antigues alimares d'al-Andalus*, 2008, p. 139-154.
- TURET CLAPAROLS, Josep. «L'altra cara dels setges: entre l'obcecació i el fanatisme» dins *Revista de Girona*, 247 (març-abril, 2008), 28-30.
- UNLAND, Annie. *Àlbum de records. Hostes i hostals. Un segle d'hostatgeria a Palafrugell, Calella, Llafranc, Sant Sebastià i Tamariu 1875-1975*. [s. l.]: Baix Empordà, 2008, 189 p.
- VALENTÍ, Cristina. «Quan tots érem pagesos» dins *El Cric*, 115 (juny 2008), p. 4-7.
- VALLS I COLL, Domènec. «El doctor Roig i Raventós i Blanes» dins *Blanda*, 10 (2007), 104-117.
- VALLS, Lluïsa. «La matança del porc» dins *Llibre de la Festa Major*, Vilobí d'Onyar, 2006, p. 70-74.
- VÍCTOR GAY, Josep; CARLUS GAY PUIGBERT. *Els ponts*. Girona: Diputació de Girona, 2008, 96 p.
- VILÀ, M.V.; C. BARRACHINA; V. GIRONÈS; S. MARTÍN; M. M. NEGRE. «Montbarbat (Lloret de Mar-Maçanet de la Selva, la Selva). Campanyes 2006 i 2007» dins *Novenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*. L'Escala-Empúries: 2008, p. 163-167.
- VILA, Miquel. «Escletxa poètica del Montseny» dins *Monografies del Montseny*, 23 (2008), p. 67-87.
- VILA, Pep. «Petit retrat del doctor Josep M. Marquès» dins *Revista de Girona*, 247 (març-abril, 2008), 31-35.
- VILA I MEDINYÀ, Pep. «Les galetes de la creu. Història d'un dolç suís, divulgat per Joaquim Ruyra» dins *Blanda*, 10 (2007), 118-125.
- VILÀ I GALÍ, Agustí M. «La Confraria de Sant Elm» dins *Obreria de Santa Cristina. Butlletí Informatiu*, 2007, p. 16.
- VILÀ I GALÍ, Agustí M. «Lauretum i/o Loretum, terreny plantat de llorers» dins *Sesmond*, 7 (2008)
- VILA PUIG, Santiago. «Devots de Ruyra» dins *Blanda*, 10 (2007), 126-131.
- VILA TRÀFACH, Ibet. «El Museu Municipal de Tossa: escenari plàstic d'un poble de mar» dins *Revista de Girona*, 246 (gener-febrer 2008): 89-91.
- VILA TRÀFACH, Ibet. «La tranquil·litat perduda en un llindar del món» dins *Revista de Girona*, 245 (novembre-desembre 2007), p. 17.

- VILALLONGA, Borja. «Desmuntant Álvares, Bertrana, Rahola, Ruiz... i Girona» dins *Revista de Girona*, 245 (novembre-desembre 2007): 100. (ressenya)
- VILAR, Lluís; Jordi FERRÉ. *La comarca de la Selva. Entorn i patrimoni*. Girona: Competium, 2007.
- VILERT I GARROFA, Jèssica. «Petita història de la fleca Ferriol de Sant Dalmai» dins *Programa de Festa Major*, Vilobí d'Onyar: 2007, 38-40.
- VILERT I RAMIÓ, Maurici. «Fer ús de la memòria» dins *Llibre de la Festa Major*, Vilobí d'Onyar, 2006, p. 66-68.
- VILLAR I TORRENT, Joan. «Gabriel Roura, canonge i arxiver» dins *Revista de Girona*, 248 (maig-juny 2008), 8-9.
- VIVAS I SOLÀ, Joaquim. «Quo vadis, Vilobí? » dins *Programa de Festa Major*, Vilobí d'Onyar: 2007, 82-85.
- VIVAS I SOLÀ, Joaquim. «Una ermita al mas Alrà» dins *Llibre de la Festa Major*, Vilobí d'Onyar, 2006, p. 12-13.
- VIVAS I SOLÀ, Joaquim. «Una opinió nova i divergent sobre l'origen de Vilobí» dins *Llibre de la Festa Major*, Vilobí d'Onyar: Ajuntament, 2008, p. 62-64.
- WILLAERT, Lluís. «El sanatori del Montseny» dins *Monografies del Montseny*, 23 (2008), p. 137-141.
- ZAMORA, Jaume Enric. «Joan Mirambell i Ferran: un dissenyador de jardins oblidat» dins *Monografies del Montseny*, 23 (2008), p. 75-87.
- ZUCCHITELLO, Mario. *Un català a la cort dels tsars: Antoni Colomí Payet, comerciant i primer Cònsol General d'Espanya a Rússia (Tossa 1749-Sant Petesburg 1811)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2008, 429 p.
- ZUCCHITELLO, Mario. «La Marina mercant i de pesca a Tossa al llarg dels segles» dins *Turissa. Revista cultural de Tossa de Mar*. Sant Pere 2008, 1 (juny 2008). 4-8.